LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D.C.

*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 21, 1957 No. 118. VOL. LXIV.

АЙЗЕНГАВЕР ЗА ТИМЧАСОВЕ ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ ЕКСПЛЬОЗІЙ

ПІД ЧАС ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТ ЗАСПОКОЮВАВ ПІВДЕНЬ, ЩО ЗАКОН ПРО ОХОРОНУ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ МАЄ НА МЕТІ ПОМІРКОВАНІСТЬ І ПРИМИРЕННЯ

През. Айзенгавер під час пресової конференції.

Вашингтон. — Головну увагу під час своєї тижневої пресової конференції през. Айзенгавер присвятив справам нуклеарного роззброєння і роззброєневим нарадам, що відбуваються в Лондоні. Він заявив, що уряд ЗДА дуже радо прийняв би тимчасове припинення спроб з нуклеарною зброєю, але це мусіло б бути зв'язане із здійснюванням деяких передумовин. Таке тимчасове припинення пробних експльозій мало б бути першим кроком у договорі про роззброєння, який передбачував би в дальшому припинення продукції такої зброї і започаткування зменшування запасів випродукованих атомових і водневих бомб. У цьому саме і вся розбіжність між становищем ЗДА і Совєтського Союзу в справі роззброєння. Совєти заявляють, що вони готові погодитися на тимчасове дво- чи трирічне припинення пробних нуклеарних експльозій, але не згадують водночас із цим нічого про припинення продукції та редукцію запасів нуклеарної зброї. Останнім часом Совєти погодилися тільки на те, щоб припинення пробних експльозій було частинно контрольоване. Відповідаючи на запити журналістів, през. Айзенгавер підкреслив дуже рішуче, що припинення пробних нуклеарних експльозій не може статися без попереднього здійснення деяких передумов, зокрема мусить бути загарантована можливість інспекції і контролі і з другого боку з таким припиненням мусіли б бути пов'язані інші роззброєневі заходи. На запит деяких журналістів, чи відповідають правді вістки, що дні Стассена, як спеціяльного представника ЗДА для справ роззброєння, почислені і що Президент й уряд незадоволені його діяльністю, през. Айзенгавер відповів дуже рішуче, що йому нічого про це невідомо. — Під час своєї конференції през. Айзенгавер торкнувся ще справи прийнятого Палатою Репрезентантів закону про громадянські права, намагаючися заспокоїти представників Півдня ствердженням, що цей закон має на меті злагоду і примирення, і в ніякому випадку він не передбачає ніякого обмеження чи порушення прав американських громадян на Півдні, ані теж не є намаганням встрявати у внутрішні справи і спосіб життя південних стейтів. Наприкінці Президент торкнувся ще і справи підвищення платень для вояків і молодих офіцерів, заявляючи водночас, що пропонована урядом підвишка не буде загальною, значить, не буде стосуватися теж і вищих військових ранґ таких, як генерали, адмірали й інші.

Ґомфрі признає збільшення заборгування і бюджету

Вашингтон. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі вже другий день зізнавав на Сенатській Фінансовій Комісії про фінансову політику уряду президента Айзенгавера і внаслідок твердження голови цієї комісії демократичного сенатора Геррі Ф. Бирда мусів припустити можливість збільшення крайового заборгування під час республіканського урядування. Гомфрі признав також, що правдиве є твердження сенатора Бирда про те, що запроєктовані на 1958 рік федеральні видатки є на 9 більйонів долярів більші в порівнянні з федеральним бюджетом в 1955 році. Попереднього дня секретар скарбу твердив, що уряд Айзенгавера впродовж чотирирічної праці зумів зредукувати федеральне заборгування і зменшити федеральний бюджет. Та становище Гомфрі і його критика є правдиве, залежно від того, який протяг часу береться до уваги. Гомфрі мусів признати слушність демократичним критикам в таких пунктах: 1. Федеральна заборгованість збільшилася, а про її зменшення можна говорити тільки тоді, коли береться до уваги стан заборгованости до 1956 року. 2. Коли до федерального бюджету включиться і видатки на будову автострад, то той бюджет буде в 1958 році на 9 більйонів долярів більший в порівнянні з 1955 роком. 3. Збільшення бюджету спричинене знеціненням доляра, яке настало внаслідок поновної інфляції валюти.

Три визначні військовики про загрозу від совєтських збройних сил

Вашингтон. — Три визначні військовики недавно зізнавали на Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів, і тепер частину їхніх зізнань подано до публічного відома. Голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд сказав, що совєтські провідники не прикладають тепер більшої уваги до того, щоб викликати збройні заворушення в окремих частинах світу, тільки дбають всіми способами, щоб розбудувати так свою збройну силу, щоб мати перевагу над ЗДА. Командант збройних сил ЗДА на Пацифіку адмірал Фелікс Б. Стамп домагається, щоб ЗДА і надалі видавали гроші на оборону, якщо не думають залишити свої бази в Південній Кореї та в інших місцях в районі Пацифіку. Він сказав, що досі не прийшло до загальної війни між ЗДА і китайсько-совєтським блоком тільки тому, що ця країна має велику збройну перевагу над комуністами. Заступник секретаря оборони Доналд А. Кворлес заявив, що СССР вже має удосконалену зброю, якою може стріляти понад океани і негайно загрожувати з повітря цій країні. Кворлес уже давніше остерігав, що представники ЗДА недоцінюють збройних сил СССР, який вже має міжконтинентальні керовані ракети, а ЗДА щойно їх випробовують і удосконалюють. Адмірал Радфорд знову пригадав, що СССР не може покинути свого головного пляну — здобути панування над усім світом.

НІКСОН ВІТАЄ ПРЕМ'ЄРА ЯПОНІЇ

Віце-президент Ричард М. Ніксон вітає японського прем'єра Нобосуке Кіші, після його прибуття до Вашингтону.

На конференцію роззброєння у Лондоні прибудуть репрезентанти Сенату

Вашингтон. — Голова більшости в Сенаті, сен. Линдон Б. Джансон заявив, що якщо Президент звернеться офіційно до Сенату в справі вислання до Лондону представників Сенату на тамошню конференцію роззброєння, то Сенат не відмовить тій просьбі. Сенатор Джансон пояснив, що бувають такі міжнародні конференції, в яких заанґажована „доля народу". До таких конференцій, мовляв, треба зарахувати й теперішні наради у Лондоні над роззброєнням. Треба сподіватися — за часописними інформаціями — що през. Айзенгавер звернеться до Сенату в цій справі за посередництвом державного секретаря Доллеса, та що під кінець цього тижня виїдуть до Лондону шість сенаторів з сенатором Губертом Г. Гомфрі, головою сенатської підкомісії для справ роззброєння, у проводі. Вони мали б залишитись у Лондоні 10 днів до двох тижнів. Роля сенаторів обмежилась би виключно до обсервації і докладного ознайомлення з історією, теперішнім станом і змістом переговорів про роззброєння. Сенатори не брали б самі безпосередньої участи у переговорах, щоб мати за собою цілком вільну руку, коли б у Лондоні прийшло дійсно до такого якогось порозуміння, яке згодом вимагало б ратифікування Сенатом. Делеґація Сенату мала б строгий двопартійний характер.

КІШІ ПЕРЕДБАЧАЄ „НОВУ ЕРУ" У ВЗАЄМИНАХ МІЖ ЗДА І ЯПОНІЄЮ

ВАЖЛИВІ НАРАДИ У ВАШИНҐТОНІ ІЗ ЯПОНСЬКИМ ПРЕМ'ЄРОМ РОЗПОЧАЛИСЬ ВІД ТОВАРИСЬКОЇ ГРИ В ҐОЛЬФА З ПРЕЗИДЕНТОМ

Вашингтон. — Після свого приїзду до Вашингтону в середу 19 червня ц. р., японський прем'єр Нобосуке Кіші заявив, що він сподівається „нової ери" у взаєминах між Японією і ЗДА, що її започаткують наради, які він має перевести з керівними американським мужами. Так само президент Айзенгавер склав на вступі до своєї пресової конференції в середу заяву у зв'язку з приїздом японського прем'єра. Президент ствердив, що він і державний секретар Доллес „вірять, що відкриваються великі можливості для значного покращання у взаємному зрозумінні з нашими японськими приятелями, для тіснішої співпраці наших заінтересувань у провадженні світової політики, та взагалі ми дивимось з великим оптимізмом на надзвичайно корисні розмови, що їх переведемо під час його перебування тут". Водночас президент Айзенгавер подав до відома на пресовій конференції, що він рішив запросити японського прем'єра в першому дні його перебування у Вашингтоні до гри в ґольфа. Японського прем'єра Нобосуке Кіші зустрів о год. 10-ій ранку на летовищі віце-президент Ніксон. Коли японський гість зголосився вполудне у Білому Домі, відбувся у Президента спільний сніданок із приявними на ньому десятьма особами. Після того Президент і його гість поїхали на ґольфове поле, де вони грали двома парами: Президент мав за партнера японського дипломата й перекладача Такізо Матсумото, а японський прем'єр — сенатора Прескотта Буша з Коннектікату. Часописні коментарі звертають увагу, що це привична тактика президента Айзенгавера розпочинати дуже важливі наради з видатними закордонними гістьми від суто товариських зустрічей поза Білим Домом. Таким чином през. Айзенгавер перевів був один день із канцлером Аденауером на свої фармі в Ґеттисбурґу, — гру в ґольфа включено в дипломатичну техніку тепер уперше. За неофіційним ствердживанням осіб із Білого Дому, зустріч Президента і японського прем'єра на ґольфовому гриці була „тріюмфом дипломатії". У 47-хвилинному сніданку взяли участь: Президент, прем'єр Нобосуке Кіші, американський амбасадор в Японії Даґлес МекАртур мол., державний секретар Доллес, асистент державного секретаря для далеко-східних справ Волтер Робертсон, японський амбасадор у Вашинґтоні Коіхіро Асакай і Такізо Матсумото. Від четверга мали розпочатись ділові наради, які мали б закінчитись в суботу.

Папа найменував трьох нових монсіньйорів для Питсбурзького Екзархату

Гомстед, Па. — Орган Греко-Католицького Соєдинения „Ґрік Кетолік Юніон Мессенджер" повідомляє, що Святіший Отець Папа Пій XII найменував для Питсбурського Екзархату трьох нових монсіньйорів. Номінації дістали: єпископський секретар і парох церкви св. Йоана Золотоустого в „Руській Долині" в Питсбурґу, Па., о. монсіньйор Йоан Білок, ректор Духовної семінарії о. монсіньйор Йоан Костівал і парох церкви св. Йоана Хрестителя о. монсіньйор Даниїл П. Мачков в Бріджпорті, Коннектикат. Інсталяція нових монсіньйорів відбудеться в Питсбурґу, Па., 15-го серпня ц. р., і її довершить Екзарх Питсбурської дієцезії Кир Николай Елько.

Фанфані творить італійський уряд

Рим. — Президент італійського Сенату, Цезаре Мерцаґора, склав свою місію посередника у творенні нового італійського уряду та признав свою повну невдачу. Майже всі партійні політики, яких він запитував про умови для підтримання нового уряду, відповіли йому, що вони мусять спершу знати прізвище нового прем'єра і його програму. Тому президент Італії Джованні Ґронкі негайно передав місію творення нового уряду генеральному секретареві Християнсько-демократичної партії, Амінторе Фанфані. Цей останній вже раз був італійським прем'єром, а саме у січні 1954 року, але швидко після того, як він склав був присягу, як прем'єр, він не осягнув був у парляменті затвердження своєї програми і димісіонував. Фанфані хоче опертись на центрові партії, як це робили обидва його попередники: Антоніо Сені, що димісіонував 6 травня ц. р., і Андоне Золі, що подався до димісії 10 червня, не захотівши бути залежним від голосів неофашистів.

Ґомулка перебуває у гостині у своїх східньо-німецьких ворогів

Берлін. — Комуно-польський диктатор Владислав Ґомулка прибув у минулий вівторок у товаристві прем'єра Йосифа Циранкевіча й кількох інших високих польських урядовців, головно з міністерств фінансів і промислу, до Східнього Берліну, з офіційними відвідинами до фактичних найбільших своїх ворогів, вірних преторіян Москви, німецьких комуністів. Все одно, у привітальних промовах на східньо-берлінській стації говорилось про „братні комуністичні партії" та про „приязнь двох сусідніх народів". Головною причиною приїзду польської делеґації з Ґомулкою у проводі були палкі спори між німецькими й польськими комуністичними правителями на господарському ґрунті. Східня Німеччина, втративши у користь Польщі колишні німецькі копальні вугілля на Горішньому й Долішньому Шлеську, стала цілком залежна від достав польського вугілля. Тим часом, в минулому році, після приходу до влади Ґомулки, ті достави значно зменшились. Поляки пояснювали це збільшеною консумпцією та поменшеною продукцією. 20 березня ц. р. між Східньою і Польщею підписано нову умову про товарообмін: німці зобов'язались постачати Польщі машини, хемікалії і деякі прецизні прилади, а Польща Східній Німеччині — тверде і м'яке вугілля, кокс, різне знаряддя і харчові продукти. Тепер мають переговорити деталі цієї умови. Ґомулка заявив, що державно-політичний кордон на Одрі-Ніссі не повинен заколочувати приязних сусідських взаємин. Головний секретар комуно-німецької партії Вальтер Ульбріхт належить до найзапекліших особистих ворогів Ґомулки і він та інші східньо-німецькі комуністи постійно підставляють Ґомулці ногу в Москві.

Ніксон і Кеннеді будуть змагатися за президентуру в 1960 році

Ню Йорк. — Студенти журналістики в Нюйорському університеті перевели опитування між редакторами студентських видань із різних стейтів цієї країни і ствердили, що, на думку студентських журналістів, в 1960 році за пост президента ЗДА змагатимуться республіканець віце-президент Ричард М. Ніксон і демократичний сенатор із стейту Массачусетс, Джан Ф. Кеннеді. На других місцях в цьому опитуванні стоять: між республіканцями сенатор Вільям Ф. Новленд, а між демократами сенатор Линдон Б. Джансон. На третьому місці стоять обидва кандидати з виборів в 1952 і 1956 років — республіканець генерал Двайт Д. Айзенгавер і демократ Адлей Стівенсон.

Помер Йосип Сніжний, — кол. член Центральної Ради в Києві

(єдо) — 12 червня ц. р. помер у Буенос Айресі від важкої недуги пістряка п. Йосиф Сніжний. Народжений 9 вересня 1882 р. у с. Узин на Київщині, він брав діяльну участь в українському національному рухові. Вибраний до Української Центрально Ради в 1917 р. він був членом делеґації, що, на чолі з В. Винниченком, їздила до Петрограду на переговори з Керенським. Після окупації України московськими наїзниками, Сніжний був засуджений на 5 літ каторжних робіт при будові Біломорського каналу. Відбувши каторгу, повернувся в Україну під час трагічного голоду 1933 р., і виеміґрував до Манджурії, звідти до Японії, і врешті опинився в Китаї. По опануванню Китаю комуністами, виїхав до Арґентини.

Поховано Покійника на кладовищі передмістя Саранді 14 червня ц. р. Ховав його священик УАПЦ о. Йосиф Макарчук. Від украінської католицької громади Саранді віддав останню прислугу Покійному о. Куницький.

У Сирії сподіваються перевороту

Бейрут, Ливан. — У столиці Ливану, найближчого сусіда Сирії, отримано відомості, що в Сирії, мабуть прийде в найближчому часі до перевороту, в якому диктаторську владу має захопити в свої руки гурт старшин із проєгипетською і просовєтською орієнтацією. Цей переворот мав би започаткувати проголошення федерації Сирії з Єгиптом, себто насправді — підпорядкування Сирії Єгиптові. Таким чином Єгипет хотів би бодай частинно направити ті морально-політичні шкоди, що їх він зазнав від часу, коли Йорданія і Савді Арабія почали віддалятися від союзу з Єгиптом і Сирією. Хоча йорданський король Гуссейн і савді-арабський король Савд проголосили примирливий комунікат в дусі „єдности братніх арабських народів", проте сирійський військовий міністер Халеб ель-Азм гостро натаврував той комунікат, як облуду. У відповідь — король Савд заблькував усі сирійські фонди в Савді Арабії та зажадав від Сирії негайного звороту шести мільйонів дол., що їх він позичив Сирії два роки тому. Загально вважають, що група проєгипетських старшин із полковником Серраєм у проводі використає той час, коли президент Сирії, Шукрі аль Куватлі, виїде до Швайцарії на лікування, і тоді переведуть плянований переворот.

Летунство приспішує випробовування далекострільних керованих ракет

Вашингтон. — Команда летунства повідомляє, що плянує приспішити й поширити випробування далекопрострільних керованих ракет, які можна б вистрелювати з одного континенту на інший. До далекострільних керованих ракет зараховується такі балістичні ракети, яких засяг є від 3,000 до 5,000 миль. З команди летунства повідомляють, що на летунській базі „Патрик" на Флориді є вже готові балістичні далекострільні ракети. Ці нові випробування мають відбутися вже восени цього року над Південним Атлянтиком, і тоді небо вкриється ґігантичною новою зброєю, але, згідно з повідомленням, ті ракети не матимуть атмових набоїв. Одну ракету „Атлас" випробовувано вже минулого тижня на Флориді, але вона експльодувала негайно після її випущення, бо була одна хиба в машинерії, яку вже вдалося направити.

З Арґентини припинено виїзд до СССР

(єдо) У п'ятницю 14 червня французький пароплав „Бретань" мав відвести до Ґенуї дальшу групу 80 поворотців до СССР, але в останній момент вони довідалися, що їх візи анульовано. Для багатьох із них це, очевидячки, неабияка трагедія, бо вони перед виїздом зліквідували були все своє майно, надіючись, що в совєтському „раю" придбають далеко більше і краще. Одночасно повідомлено, що бюро продажу пароплавних квитків закордон припинило продаж квитків з призначенням до СССР, бо, мовляв, посольство СССР заперестало візувати пашпорти тим, хто хотів би виїхати до Совєтів. Покищо нема ніяких офіційних пояснень цієї несподіванки, але неофіційно ставлять цей факт у зв'язок із попереднім від'їздом пароплава, яких два тижні тому, на якому також від'їхало до СССР 17 осіб, в тому числі чимало арґентинської (себто вже тут народженої) молоді. Арґентинський уряд завжди ставився дуже неґативно до виїзду арґентинців. На пароплаві від'їхала до СССР родина Орлових, але 17-літній Терентій Орлов в останній момент утік і попросив захисту у арґентинських властей. Здогадуються, що цей останній випадок з Т. Орловим і був причиною енерґійних заходів арґентинського уряду, внаслідок чого прийшло припинення видачі віз з совєтського посольства і продажу квитків корабельної компанії, що на тому продажу була спеціялізувався.

● **Відділ для боротьби з наркотиками** при Об'єднаних Націях у Женеві оприлюднив пересторогу однаково під адресою лікарів, як і пацієнтів, щоб з надзвичайною обережністю ставитись до всяких насонних ліків. Мовляв, стверджено велику шкідливість всіх насонних засобів, які — при частішому вживанні — діють на фізичну й умову здібність людини подібно, як алькоголь, що його п'ють зачасто і забагато.

Аденауер стривожений розмовами про роззброєння

Бонн. Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер дістав в останню середу листа від през. Д. Д. Айзенгавера, в якому Президент — за часописними твердженнями — заспокоював старого канцлера, що нічого йому лякатися якоїсь несподіванки збоку ЗДА та інших західніх союзників Німецької Федеративної Республіки. Америка — мав запевнити президент Айзенгавер у своєму листі — не зробить ніяких таких пропозицій на Лондонській конференції роззброєння, щодо яких раніше не порозумілась би з своїми союзниками. З'єдинені Держави не змінили свого становища в справі з'єдинення Німеччини — запевнив Аденауера президент Айзенгавер. Старий німецький канцлер був поважно стривожений, коли дізнався, що голова американської делеґації на Лондонській конференції розброєння, Геролд Стассен, мав зробити в безпосередній розмові з Валеріяном Зоріним пропозицію щодо летунської інспекції над частиною Середньої Европи, дарма що раніше, під час свого перебування у Вашинґтоні, Аденауер мав дістати запевнення, що Америка виключить з будь-якого пляну розброєння німецьку територію, щоб в найменшій мірі не закріплювати теперішнього стану і не утруднювати з'єдинення Німеччини.

В АМЕРИЦІ

● **Аґенція „Ассосієйтед Пресс"** повідомляє, що внаслідок спеки впродовж чотирьох днів згинуло в цій країні 225 осіб. В стейті Меріленд згинуло 17 осіб, в Ню Йорку — 15, а в Ню Джерзі — 12. Втому самому часі втопилося внаслідок повені 28 осіб.

● **В тому часі,** коли в ЗДА панувала велика спека, і термометер показував декуди понад 100 ступнів, — в Канаді в провінції Нова Шкотія був мороз (31 ступень), який спричинив великі шкоди на полях.

● **В Филаделфії** внаслідок нещасливого випадку згинув 17-річний студент українського католицького каледжу св. Василія в Стемфорді, Коннектикат, Стефан Андріюн, який під час вакацій працював в одній фірмі. Він чистив рури в департаментовій крамниці, і наткнувся на електричні проводи.

● **В Торонті,** Канада, під час зудару двох трамваїв 43 особи були поранені, і їх відослано до шпиталю.

● **Президент Айзенгавер** прийняв в Трояндному городі дві делеґації від Крайових Товариств Фармерських Радіових і Телевізійних Директорв і сказав їм, що незабаром він буде фармером, і буде, можливо, потребувати їхньої допомоги при праці на фармі.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що в цій країні продукується річно 12 мільйонів центнарів рижу, з чого одна третина йде на продукцію пива.

● **7-річний хлопець** Карл Фаст Естес із Кіссівіллу, Н. Й., бавився зі своїм братом і сестричкою в хованку і заліз до пустого холодильника, який автоматично замкнувся, і хлопець задушився.

У СВІТІ

● **В Голляндії** Американська Інформаційна Аґенція виповіла працю двом американським службовикам з-посеред шістьох американців, що там працюють, та 14-тьом голляндцям з-посеред 36-х голляндських службовиків. М. і., скасовано зовсім бюро тієї Аґенції в Амстердамі. Подібні редукції переводиться в усіх чужих країнах, де діяла Інформаційна Аґенція, а то внаслідку сильного зменшення Конґресом фондів на бюджет Аґенції.

● **У Тайпеї,** столиці Формози (Тайвану) 40 цивільних осіб стануло перед військовий суд за участь у вуличних заворушеннях в дні 24 травня ц. р., коли-то здемольовано будинок американської амбасади і побито сімох її службовиків. Окремо судитимуть Лі Ченґ-тінґа, видатного китайського комуніста, якого арештовано поруч із іншими демонстрантами. Йому приписують ролю одного з організаторів і керівників тих заворушень.

● **Данський уряд** не злякався погроз Москви і одверто заявив, що коли б ЗДА запропонували Данії керовані далекосяжні ракети „Ніке" (грецька богиня Перемога) і „Ганест Джан", — то Данія прийме цю пропозицію, з застереженням, щоб ті ракети не мали атомових стрілен. Вже вишколюють данських вояків в орудуванні такими ракетами. Совєти загрозили були „повним знищенням" Данії на випадок, коли б Данія стала базою для американських ракетних з'єднань.

● **Перумль,** один із лідерів малайських комуністів, впав жертвою свого „угодівства". Коли він запропонував своїм співпартійцям, партизанам в Малайській джунґлії, піддатися малайському урядові, вони схопили його та перевели над ним „суд", у висліді якого — розстріляли його, як „зрадника". Малайський уряд дістав про це докладні дані від інших комуністичних партизанів, що їх після тієї події схоплено в полон.

● **Нікіта Хрущов** дав 3 і півгодинне інтерв'ю представникові японського щоденника „Асагі Шімбун". Він нарікав у тій розмові, що — мовляв — Совєти готові відкликати свої війська з Східньої Німеччини, Польщі й Мадярщини, але ЗДА, Англія і Франція не хочуть забрати своїх військ з Середньої Европи з уваги на свої „імперіялістичні інтереси". Про масакру на Мадярщині Хрущов висловився як про „нещасливий інцидент", що його вже „полагоджено" та який більше в ніякій країні „не повториться".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сиτі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. I.

ПРОДОВЖУЮЧИ СВІТЛУ ТРАДИЦІЮ

Останні вирішення Найвищого Суду ЗДА, зокрема в таких справа, як скасування присуду п'ятьох американських комуністів і передача справ дев'ятьох інших комуністів під поновний розгляд федеральних судів, як теж звільнення від вини юнійного провідника Джана Т. Воткінса і прийняття відклику Джана Стюарта Сервіса, професійного дипломата, звільненого із служби в 1951 році, викликали дуже суперечну реакцію публічної опінії та багато суперечних коментарів. Публічна опінія, як це звичайно в таких і подібних справах буває, частинно апробує рішення Найвищого Суду, а частинно його засуджує, в деяких випадках навіть дуже гостро.

Найвищий Суд ЗДА завжди — на протязі свого існування — користувався великим престижем серед громадянства і було багато випадків, що він виступав у таких чи інших справах дуже рішуче проти уряду і Конґресу, якщо їх діяльність чи рішення виходили поза постанови конституції чи суперечили основним принципам обов'язуючих законів. Зокрема успішною була його діяльність в ділянці вирівнювання і полагоджування суперечностей між федеральним урядом й окремими стейтами. До найкращих традицій американського правосуддя взагалі, а Найвищого Суду зокрема належить охорона закону і справедливости, себто не тільки покарання винних, але в першу чергу охорона невинних.

В деякій частині преси, зокрема ліберальної і т. зв. проґресивної, слідне намагання коментувати останні вирішення Найвищого Суду у справах, пов'язаних так чи інакше з підривною діяльністю комуністів, з одного боку, як велику перемогу ліберальних кіл і тенденцій серед американського громадянства і, з другого боку, як поразку уряду і федеральних судів. Але ж, коли розглядати докладно всі вирішення Найвищого Суду у вище згаданих справах, то треба ствердити, що в кожному випадку Найвищий Суд намагався встановити єдино правильну інтерпретацію закону і визначити, чи таке або інше рішення федерального суду або дія такої чи іншої конґресової комісії відповідають духові і постановам конституції. Дуже характеристичною з цього погляду є справа робітничого організатора і провідника Джана Томаса Воткінса. Найвищий Суд не визнав за ним вини у відмові виявити прізвища комуністів, з якими він співпрацював у роках 1942-47, але ж водночас із цим суд підкреслив, що Воткінс ні разу не скористав у відношенні до себе самого з можливости стати під охорону п'ятого доповнення до конституції, признався до всіх ставлених йому закидів щодо співпраці з комуністами, але не погодився на те, щоб подати конґресовій підкомісії прізвища тих комуністів, з якими він мав у добрій вірі ділові взаємини. Так же само щодо звільнення п'ятьох комуністичних провідників від вини в справі „намагання насильно повалити існуючий уряд" Найвищий Суд став на становищі, що згідно із законом Смита немає правної підстави засуджувати підсудних за саме абстрактне пропаґування такого повалення, якщо воно не йшло впарі з проповідуванням відповідної акції для досягнення цієї мети. А цього останнього підсудним не доказано, або щонайменше докази не були досить переконливі. Прийняття відклику Сервіса теж доказує, що Найвищий Суд у цій справі шукав за конкретними доказами його вини, не приймаючи за доказ навіть найбільш логічні висновки

Очевидно, що останні рішення Найвищого Суду можна схвалювати, або ні, бо є багато переконливих арґументів як за, так і проти них. Проте не можна не признати, що Найвищий Суд повинен стояти на сторожі громадянських вольностей і прав та повинен кожної хвилини припинити всі дії й акції, які могли б в чомунебудь обмежувати ці вольності і права ґарантовані Конституцією. З того погляду, рішення Найвищого Суду, хоч і в спірних справах, які були на протязі довшого часу темою широких політичних дискусій, треба вважати доказом позитивних і здорових тенденцій у розвитку американської демократії й американського способу життя. Бо коли драконські тоталітарно-комуністичні закони практикують варварські принципи „колективної відповідальности" і готові покарати сотні невинних осіб, щоб між ними покарати й одну винну, американський закон не покарає і винних, якщоб між ними мав потерпіти і хтось невинний. Це й є одною з головних прикмет праведности закону Вашинґтона, що зробив цю країну великою та на сторожі якого має стояти в першу чергу Найвищий Суд.

ПОКРАЩАННЯ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Із сторінок щоденної преси зникли тривожні вісті з Середнього Сходу. Натомість, час від часу читаємо про значне заспокоєння на тому терені, на якому ще осінню минулого року шаліла війна, яка грозила поширитись у світову пожежу. Тепер уже не тільки Англія, але й Франція припинила бойкот Суезького каналу. Обидві держави у тихих переговорах погодились щодо способу заплати за користування каналом. Є надія, що в дальших переговорах буде мирно поладнана справа претенсій колишніх уділовців Компанії Суезького Каналу, недавньою націоналізацією якої Єгипет був викликав гостру міжнародну кризу. А тому, що ані Єгипет не знімає великого крику з приводу матеріяльних шкід, заподіяних йому від англо-французької інвазії, ані Англія і Франція не процесуються публічно за „з'єгиптизовані" їхні банки й інші фірми на території Єгипту, то ця обопільна обережність віщує мирну ліквідацію взаємних претенсій за круглим столом.

На цьому відтинку президент Ґамаль Абдель Нассер безумовно відніс поважну перемогу. Він закріпив єгипетську суверенність над Суезьким каналом „де факто", створивши власну адміністрацію для Суезького каналу, яка у практиці виказала свою 100%-ву здібність. Якщо користувачі каналу не хочуть признати цього ще „де юре", то це мабуть станеться в недалекій майбутності. Покищо формально існує — за терміном державного секретаря Дж. Ф. Доллеса — „час проби": західні держави прийняли до відома однобічну „деклярацію" Єгипту на засіданні Ради Безпеки ОН 26 квітня ц. р., ані не одобривши її, ані не відкинувши, а рішивши — ждати і дивитись, як Єгипет виконуватиме її в практиці. Якщо між Єгиптом з одного боку та Англією і Францією з другого будуть відновлені дипломатичні й торговельні взаємини, то мабуть знайдеться формула, щоб ті дві західні держави, найгостріші опоненти Суезької політики Нассера, погодились з тією політикою, не втративши до решти свого „обличчя".

Заспокоєння прийшло і на а р а б сько-ізраїльському відтинку. Приявність на тому терені міжнародної поліції — гальмує вибух пристрастей. Правда, час від часу продовжуються там прикордонні „інциденти" із шкодою для людського життя і майна, але вони не погрожують міжнародним ускладненням. Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд, реаліст і прихильник тактики терпеливости, передбачує ще на довгі роки потребу зберігання міжнародної поліції в її теперішніх пунктах розташування в смузі Ґази і над затокою Акаби. Коли здійсниться його оптимізм, то тим часом вдасться розв'язати проблему 900.000 арабських втікачів із Палестини, найбільшу перешкоду для і з р а ї льсько-арабського порозуміння. Коли ж рацію матиме не оптиміст Гаммершилд, а песимісти з закордонних міністерств Франції й Ізраїлю, то Єгипет, відбудувавши свою надщерблену минулою осінню військову силу завдяки новим великим совєтським доставам зброї, зажадає відкликання міжнародної поліції і відкриє шлях до нової війни проти Ізраїлю. Але покищо це тільки одна з потенціяльних м о ж ливостей майбутнього, якою ніхто тепер не журиться. Французька преса передбачає таке тому, що — мовляв — це єдина можливість для Єгипту і його режиму — згуртувати знову за собою одностайний арабський світ, солідарний в своєму неґативізмі супроти Ізраїлю, але, зрештою, розсварений в усіх інших аспектах.

І ось, якщо Нассер відніс велику перемогу в боротьбі за Суез проти західних його користувачів, то водночас зазнав прикрої поразки на відтинку своєї панарабської політики. Він довів був до ізоляції в арабському світі Іраку, члена Багдадського пакту, і таврованого єгипетською пресою та радієвою пропаґандою, як „зрадник" і „відступник". Нині такий стан, що не Ірак політично ізольований, а Єгипет, якому залишився один дійсний і вірний союзник — Сирія, союзник — зрештою — дуже непевний і маловартний, коли взяти під увагу господарство Сирії під знаком банкрутства та напружену в н у трішньо-політичну ситуацію. Зворот у некористь політики „позитивного невтралізму" през. Нассера почався від повороту арабського короля Савда з його подорожі до З'єдинених Держав у лютому ц. р. Король Савд вернувся на Середній Схід із зміненим поглядом на проблему „імперіялізму" Америки та „нешкідливости" совєтської інфільтрації на Середньому Сході. Королеві Савдові не вдалося переконати державних керівників Єгипту і Сирії щодо „доктрини Айзенгавера". Обидві ці держави не запросили навіть Дж. Ричардса, що роз'їздив по Середньому Сході з пояснюванням нової американської політики. Але ж і Савд не захотів далі пасивно придивлятися і схвалювати політику Нассера. Він перехопив у свої руки політичну ініціятиву і зробив радикальний зворот — помирившись із двома арабськими королями, з якими був династично розсварений: з молодими королями Фейзалем II із Іраку та Гуссейном з Йорданії. Тепер, прийшовши до переконання, що актуальнішою і спільною для всіх них небезпекою є Совєти, які своїми військовими інструкторами, „технічними дорадниками" та прерізними „культурницькими" місіями втискаються щораз глибше в арабський світ завдяки короткозорості Єгипту, — король Савд поїхав з офіційними відвідинами до Багдаду і Амману. Хоч в комунікатах говорилось далі про „арабську єдність", про „братерські народи", проте весь світ бачив, що змінилась середньо-східня конфіґурація сил. Різкий антисовєтський переворот в Йорданії був демонстрацією проти політики єгипетського президента, з такими безпосередніми наслідками, як видалення з Йорданії єгипетського військового аташе, кореспондентів єгипетських часописів і радія, єгипетського консула. Рішення закрити йорданську амбасаду у Каїро та, з другого боку, відмова Єгипту і Сирії зберегти своє договірне зобов'язання щодо щорічного субвенціонування дефіцитового бюджету Йорданії, — це одверта прірва між тими державами. Від Єгипту і Сирії однаково рішуче відхилився Ливан, де цьогомісячні, все ще остаточно не закінчені вибори дали тамошньому прозахідньому урядові сильну підставу.

Як у цій ситуації виглядатиме дальша політика през. Нассера — покаже майбутність. Доходять вісті, що він розчарований вислідами торговельних взаємин з Совєтським Союзом. Можливо, що у зв'язку з поразками, які відніс на внутрішньо-арабському ґрунті — Ґамаль Нассер захоче наголосити свій „невтралізм" зворотом у сторону Заходу. Можливо також, що він вдарить з більшою силою в спільну всім арабським націоналістам антисемітську струну, дуже живу і вразливу не тільки в Єгипті, але і в Савді Арабії, Йорданії, Ливані й Іраку. Тим часом боротьба з совєтською інфільтрацією на Середньому Сході здобула поважні успіхи.

У ПАРИЖІ БЕЗ ЗМІН

У Франції — найспокійніший період тоді, коли нема уряду. І закон і звичай велить, що в часі урядової кризи нема ніяких страйків, люди спокійні, що не буде ніяких „реформ", які завжди грозять підвищенням цін і податків. Вся адміністрація працює справно, а крім того цього разу була надія, що новий уряд щось вигадає для закінчення війни в Альжирі й на вулиці чулося розмови, які зводились до одного: „А може мій син повернеться нарешті ..."

Але ці настрої і думки сірої людини, яка у Франції вийнятково мало цікавиться політикою, не міняють нічого. 22 дні кризи це 22 дні запізнення в розв'язці пекучих питань, зокрема фінансового порядку. Ще уряд Молле зажадав від Банку Франції авансу в сумі 80 мільярдів франків, щоб покрити біжучі видатки, доки будуть впливи з нових податків і доки дасться відчути вислід ощадностей, що мають дати 250 мільярдів. Цей аванс вичерпається з урядової каси до кінця червня і навіть нема кому зажадати чергового.

Тому після важкої місії Рене Плевена, після невдачі Пфлімлена, бувшому міністрові війни Буржес-Монурі вдалося створити уряд. Він дістав 240 голосів проти 194, коло сотки послів не було в парляменті, коло 70 стрималися, при чому стрималась вся партія Бідо (МРП), наче з обиди, що її членові (Пфлімлен) не вдалося створити уряду.

Буржес-Монурі сперся в першу чергу на соціялістах, як найсильнішій партії, і на незалежних, які провалили уряд і не могли далі нести відповідальности за його брак. Але незалежні не дістали ні одного портфеля і вони не будуть підтримувати прем'єра, коли дійде до конкретних потягнень. Це передбачає і сам прем'єр, який казав у програмовій промові: мало мені мати ваші голоси для створення уряду. Мені більше будуть вони потрібні тоді, коли я домагатимусь податків ...

Мало є надії, що він ті голоси дістане, або коли дістане, то тільки для підтвердження п а р а д о к сальности французької внутрішньої політики: те, чого не ухвалено для Молле, ухвалять для Монурі ...

Буржес-Монурі отримав дуже стримані оплески. Оплески тільки куртуазійні. Не було в них ніякого тепла, бо ж ситуація була дуже дивна: новий прем'єр підтвердив програму Молле, якого провалено. Отже — нічого не змінилося, бо при сучасному складі парляменту годі щось змінити. І тому не дивно, що посол з Піренеїв Тіксьє Віньякур висловився гумористично:

— Генерал (К о р нільйон-Молінье) стає міністром юстиції, щоб доказати, що військо не поступається справедливості, аптекар стає міністром фльоти, а це запевняє, що аптеки фльоти будуть добре ведені. Ви обіцяєте продовжувати політику вашого попередника. А це означає, що Туніс і Марокко будуть підтримувати повстання в Альжирі, що в Альжирі положення далі гіршатиме й нерішучість п р о д овжуватиметься. Коли ви обіцяєте продовжувати фінансову політику вашого попередника, то це значить, що далі братимете аванси від Банку Франції і стримуватимете імпорт. Якщо продовжуватимете закордонну політику вашого попередника, то це значить, що нічого не зміниться в справі Суезу й Франція далі не матиме бензини, ні оливи й не витягне ніякої науки з зазнаної поразки.

Але ... Але Віньякур голосує за урядом і програмою Буржес-Монурі, бо що має робити?

Програмова промова нового прем'єра повна була загальників, які зводились до запевнення, що продовжуватиметься політика уряду Молле. І ощадності будуть втримані так, щоб не стримувати зросту продукції, і соціяльна програма продовжуватиметься так, щоб не перетяжувати бюджету, і експорт треба буде збільшити, щоб мати девізи, і нові податки треба буде накласти, щоб здобути найменше 150 мільярдів ще цього року й таку ж додаткову суму на черговий рік ...

Які саме ділянки будуть зачіплені новими податками, прем'єр не сказав, бо ще не має програми, але треба припускати, що пороху новий міністер фінансів не вигадає і доведеться йому брати за зразок проєкт Рамадьє, задля якого Молле провалився.

Одинока новина в створеному уряді це те, що менше є міністрів, а більше державних секретарів і склад уряду омолоджений, але ж представниками тих самих партій. А крім того — створено нове міністерство Сагари, тобто міністерство для експлюатації нововідкритих в Сагарі нафтових багатств.

Новиною бренить заява Буржес-Монурі, що з експлюатації багатств Сагари не може користати тільки сама Франція, а він хотів би, щоб користало й населення Сагари (це не нове), але також сусіди — Туніс і Марокко, з якими він хотів би втримати приязні відносини, рахуючись з їхніми амбіціями молодих держав і не хотів би тих амбіцій вражати. Ця заява свідчить, що на відтинку відносин Франції до Марокко і Тунісом новий прем'єр готовий направити потягнення Молле, які довели до напруження.

Важко собі уявити, щоб уряд, який знову спирається на соціялістах, міг зробити рішучі кроки в справі Альжиру. Війна там продовжуватиметься, але щоб її продовжувати, треба наладнати відносини з Тунісом і Марокко і знайти постійні джерела прибутків для державної каси. Ці постійні джерела лежать в ресурсах Сагари. Тому сьогодні перед Францією (не перед урядом Буржес-Монурі, який може триматись не дуже довго), стоять поза Альжиром дві великі проблеми: Тунісу й Марокко та Сагари.

З Парижу на Зелені Свята виїздило на вік-енд більше мільйона осіб, а всі 8 мільйонів мешканців Великого Парижу й усі 43 мільйони населення Франції сьогодні думають про липень і серпень, місяці відпусток. Але міністри й репортери не сміють забувати про основні проблеми, навіть під час відпусток.

О. Д-вич

Мирослав Прокоп

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

II

У попередній статті ми ствердили, що найважливішим українським арґументом у зовнішньому світі під час святкування сорокових роковин 22 січня 1918 року повинен бути не тільки самий факт тодішнього державного відродження нашої нації, але також факт безперервної визвольної боротьби нашого народу за відновлення повної незалежности. Таким арґументом є також сучасний стан в Україні, отже все, чим живе український нарід, що він собою являє, як спільнота, в духовому, культурному, економічному, соціяльному та політичному відношеннях.

Психологічна боротьба Москви за Україну — і становище Заходу

У згаданій в попередній статті дискусії на Політичній комісії річних зборів Крайової Ради УККА був відмічений один, зрештою відомий, парадокс: в той час, коли Москва постійно переконує, що Україна ніби суверенна держава, і веде психологічну боротьбу за те, щоб приєднати до себе український нарід Захід, в тому числі, зокрема відомі кола в ЗДА, досі стоять на т. зв. непередрішенстві, чим втримують враження, що вони не визнають права неросійських народів СССР на самостійність.

Висновок з такого факту простий: вимагати, щоб Захід прийняв до відома таку політичну гру Москви українською картою і їй протиставився, доказуючи, що, всупереч своїм заявам, Москва насправді поневолює український нарід, і що натомість він, Захід, готовий підтримати українські самостійницькі аспірації. Це означало б перекреслення політики непередрішенства.

Не треба казати, що, коли б нам вдалося досягти цієї мети, це у великій мірі скріпило б позиції нашого народу в боротьбі за повну незалежність. Бо нічого так дуже Москва не боїться, як справжньої політичної підтримки ззовні для визвольної боротьби поневолених нею народів. Такої політичної акції не могла б Москва зустріти самим терором у відношенні до її жертв. Навпаки, серйозному політичному наступові вона мусіла б протиставити серйозну політичну оборону, найважливішим арґументом якої мусіли б бути поступки поневоленим народам. Вистачить пригадати тактичні поступки Москви під час другої світової війни, дармащо тоді існувала дуже мала правдоподібність, щоб Німеччина підняла політичну карту поневолених народів.

Але, приймаючи такі ствердження, ми мусимо водночас усвідомити всі труднощі, які існують сьогодні для того, щоб здобути політичну підтримку зовнішнього світу для наших визвольних змагань. Не аналізуючи на цьому місці причин такого стану, мусимо визнати, що першим засобом для того, щоб його змінити, є показати зовнішньому світові всю ширину політичної гри Москви національним питанням, зокрема українською картою. Не є ні для кого таємницею, що не від сьогодні на Заході діють кола, які чимало роблять для того, щоб закрити або принаймні замазати основні внутрішні слабості СССР, зокрема визвольну боротьбу неросійських народів. Наприклад, місце, яке визначила американська преса і дослідники для всієї рафінованої гри Москви довкола святкувань 300-річчя Переяслава, отже і для психологічної гри за Україну та інші національні республіки, було зовсім неспівмірне до хоч би безконечних спекуляцій довкола особи Жукова, який аж до угорських масакр був мало не людиною Провидіння для багатьох т. зв. дослідників СССР на Заході. В таких умовах, як центральне завдання української еміґрації, виростає вимога розкрити перед світом всю вагу національного питання в СССР, зокрема українського. Очевидно, думаємо про джерельне і об'єктивне дослідження цього предмету.

Така вимога ставить взагалі на порядок дня справу використання українською еміґрацією перед зовнішнім світом всіх можливостей, що їх нам дає самий факт існування, боротьби і росту нашої нації, отже того фактора, який і є причиною всієї гри Москви українською картою. Питання стоїть так: Чи, висуваючи свої слушні домагання, щоб Захід протидіяв брехливій політиці Москви у відношенні до України і інших народів СССР, українська еміґрація зі свого боку робить все, щоб цю Україну показати світові як справді реальний фактор, як певний чинник сили на сході Европи, який, — хоче того хтось чи ні, — там існує і буде впливати на формування того району світу.

На жаль, не можна сказати, щоб ми зовсім успішно використовували всі наші можливості. За малими вийнятками, в нас рішуче мало присвячується уваги для справжнього пізнання того, що саме собою являє Україна сьогодні.

УССР і шанси української еміґрації

В таких умовах природним стало те, що оцінки сучасної України почали давати насамперед чужинці, в тому числі й такі, яких не можна вважати за приятелів українського народу. Свого часу паявилася праця одного польського публіциста, який запевняв, що, в результаті винищувальної політики Москви, сьогодні немає більше як 18 мільйонів українців і що українські землі перетворено в мішану етнографічну шахівницю. З другого боку, російські шовіністичні елементи намагаються провести в світі доказ співвідповідальности українського народу за большевизм, мовляв, українці є на провідних постах в імперії, а української проблеми в СССР взагалі ні існує.

(Продовження на стор. 3-й)

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(17)

Дам'ян Горняткевич

КРИТЕРІЇ В ОЦІНЦІ МАЛЯРСЬКОЇ СПАДЩИНИ ШЕВЧЕНКА

Характеризуючи з черги малярські праці Шевченка з релігійною тематикою, мусимо мати на увазі насамперед стиль тієї епохи з її прикметами й вимогами, в якій ці твори постали. Шевченкова малярська творчість межує поміж двома мистецькими напрямками: клясицизмом і романтизмом. В релігійній тематиці Шевченко лишався формально під впливом Брюллова, репрезентанта клясицизму. Деяка частина мистецької спадщини Брюллова в'яжеться з релігійним малярством. На рік 1836 припало закінчення праць над декорацією Казанського собору в Петербурзі, а завершила їх велика картина Брюллова „Взяття на небо Богородиці", виконана в тому ж таки році. Ця велика ікона — без сумніву, — дуже ефектовна, яку тогочасна критика прийняла з повним признанням, була по своїй суті все таки лише наслідуванням твору на цю саму тему відомого французького мистця П'єра Прюдона.

Крім „Вознесення" Брюллов намалював теж ікону „Розп'яття", поруч кількох інших картин для церков. Шевченко сприйняв їх не менше щиро від плеяди поклонників цього мистця. Чи Шевченко відчував духову залежність Брюллова від Прюдона, бодай у цій одній ділянці творчости, цього сьогодні не можемо з цілою певністю сказати. Але порівнюючи композиції Брюллова й Шевченка з релігійною тематикою дійдемо легко до висновку, що картини Шевченка самостійні, не виявляють невільничої залежности від праць його вчителя. Далі, майже всі вони насичені контрастовим світлом: „Розп'яття", „Вознесення", „Смерть св. ап. Андрія" і „Апостол Петро у в'язниці" відзначаються темним тлом, що допомагало мистцеві осягнути враження візійности зображених ним осіб. Мистецька спадщина Шевченка в тій ділянці є, щоправда, менша, від позицій в інших галузях його творчости, але це не значить, що він присвячував своїм релігійним композиціям менше уваги. А втім, що тих картин було більше, знаємо хоч би з того, що найбільша кількість їх, які Шевченко виконав для церкви в маєтку Лизогубів у Седневі, — згоріла. Про малювання ікон він думав і під час перебування на засланні: відомий є факт, що комендант Новопетровського форту Іраклій Усков робив заходи (1853 р.), щоб дістати Шевченкові офіційний дозвіл намалювати для тамошньої церкви запрестольний образ, але військова команда в Оренбурзі не дала йому на це дозволу.

Шевченко виконував усі ікони реалістично, методи візантизму були для нього зовсім чужі, він називав їх навіть доволі згірдливо: суздальськими й індійською бридотою. Причиною його неґативного відношення до чисто візантійських форм був дух часу, тогочасні мистці хотіли визволитися з-під стилістичних обмежень, які накинула була традиція. Щойно кн. Григорій Ґаґарін, визначний артист і археолог, ставши віцепрезидентом Академії Мистецтв у Петербурзі (1860 р.), спонукав урядові чинники до заснування музею церковної старовини при Академії. Нагромаджені експонати, які він придбав, дали почин до основних студій над візантійською іконографією.

Картини й ескізи Шевченка з видами пам'яток архітектури мають для нас сьогодні документарне значення. Такі історичні будинки, як руїни палати Хмельницького в Суботові, дім Івана Котляревського в Полтаві, Богданова церква в Суботові з відкритим порталем, який знівечено пізнішою прибудівкою, далі церкви Києва, Полтави й Переяслава, зокрема ті, що тепер уже не існують, мають для наукових дослідів неоцінену вартість.

У загальному огляді мистецьку творчість Шевченка слід вважати вийнятково різнородною і насиченою глибоким змістом. Шевченко відзначався великою мистецькою інтуїцією, яка допомагала йому не тільки поєднувати найбільш вартісні надбання минулих віків із вимогами сучасної епохи, але, що найважливіше, він умів відкривати нові вартості, що їх витворила на два десятки літ пізніше громада західньо-европейських малярів у ділянці імпресіонізму й пленеризму, чим офіційно започаткувала новий напрямок у мистецтві. Таким чином Шевченко сильно поширив рямки тогочасности з її обмеженими вимогами і вмів дивитися у майбутнє. Та найважливіша прикмета його творчости — її суто національний український характер, який проявляється спеціяльно в історичній і побутовій тематиці й цими своїми зусиллями створив Шевченко нову добу в історії українського мистецтва. В цьому саме лежить його найбільша заслуга.

Кінець.

ТОБІ ЗА ТРИДЦЯТЬ ...

Тобі за тридцять,
а мені за сорок.
Але життя у нас
не сутінки, не морок,
В кімнаті світлій
ще живе весна,
Бо ти, як май,
весела і ясна.

Бо ти, як май,
І юности межу
Нам не дано
Либонь переступити.
Я юну казку
в серці бережу,
Щоб жити. Плакати.
Сміятися. Любити.

ЛЮБОМИР ДМИТЕРКО

НЕ ЗАБУЛИ СПОМ'ЯНУТИ...

Навряд чи будь-яка дотеперішня акція американських українців, ведена впродовж обмеженого часу, охопила своїм засягом таку велику масу людей, як вшанування генія і пророка Української Нації, Тараса Шевченка, зв'язане з будовою, посвяченням і відкриттям його пам'ятника на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, в Кетскильських горах біля містечка Кергонксон. Коротка історія та перегляд тієї акції може послужити доказом, як глибоко живе Шевченко і його ідеї в серцях американських українців.

Справа пам'ятника Т. Шевченка на „Союзівці" вперше була видвигнена на нарадах Культурної Комісії при Головному Уряді УНС (Д. Галичин — голова, А. Драган — секретар, М. Пізнак, Геновефа Жеребняк, д-р В. Галан і д-р Я. Падох — члени) 28-го вересня 1956-го року. У повідомленні про наради цієї Комісії „Свобода" з 2-го жовтня 1956 писала:

„Культурна Комісія УНСоюзу, на своїх нарадах минулої п'ятницi, 28-го вересня, рішила м. і. перевірити можливості та поробити відповідні заходи для здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові на „Союзівці", вакаційно-відпочинковій оселі УНСоюзу. Пам'ятник, якщо на це будуть реальні можливості — мав би бути здвигнений вже в першій половині наступного (1957) року і його посвячення, получене з величавою культурною імпрезою, мало б відбутись в половині червня 1957. На цих своїх нарадах Культурна Комісія УНСоюзу віддала деяку увагу і обговорюваним тепер у „Свободі" можливостям здвигнення пам'ятника Пророкові України Т. Г. Шевченкові в столиці країни, Вашингтоні".

Від цього і почалося. Получивши думку про пам'ятник Шевченка на „Союзівці" із ідеєю пам'ятника у Вашингтоні, Культурна Комісія під цим кутом почала і конкретне плянування. Значить, плянуючи пам'ятник на „Союзівці", мала вона на увазі і можливість поставлення пам'ятника у Вашингтоні, і тим самим пам'ятник на „Союзівці" обмежувано щодо його розмірів і вигляду.

Негайно після цих рішень, Комісія увійшла в контакт з п. Ол. Архипенком, як можливим виконавцем пляну. Відповідну ролю грали в цьому, як і в самій ідеї здвигнення пам'ятника Шевченкові на „Союзівці", пам'ять про покійного гол. редактора „Свободи", сл. п. Луку Мишугу, який і про пам'ятник, і про Архипенка, як його творця, часто, можна б сказати, мріяв на коротко перед своєю смертю.

Коли остаточно перевірено можливості побудови пам'ятника і винесено таке рішення, п. Архипенко, разом з деякими членами Культурної Комісії, відвідав з кінцем минулого року „Союзівку" та зробив „льокальну візію", щоб з'орієнтуватися на місці в можливостях та відповідно достосувати до них плянування пам'ятника. З початком року був готовий проєкт і негайно приступлено до його здійснювання. 27-го квітня пам'ятник був поставлений на своє місце і тоді, перериванi часто невідповідною погодою, почалися праці, зв'язані з оформленням пам'ятника і його оточення.

Очевидно, що не так з матеріяльних, як радше з моральних міркувань Культурній Комісії залежало на тому, щоб в акцію будови та відкриття пам'ятника заанґажувати якнайбільше людей. Все ж таки цієї акції не ведено так, як можна б повести, значить, не розгортаючи її в періодичній пресі та не поширюючи безпосередньо на загал членства УНСоюзу, але обмежуючи її радше до місячних бюлетенів Культурної Комісії, які розсилається тільки секретарям 500 Відділів УНСоюзу.

Акція велась ледве два місяці і її скромність ще тільки підкреслює той направду масовий відгомін на неї та величезну кількість тих, що не забули спом'янути — як співається в пісні — великого сина України, Тараса Шевченка.

Є два найбільш переконливі докази тієї масовости. Це — пам'яткова книжка „Не забули спом'янути" і чи не найбільш масовий в історії Американської України Шевченківський здвиг в неділю, 16-го червня, в якому взяло участь кругло 10,000 осіб. У пропам'ятній книжці своєю більшою і меншою пожертвою на пам'ятник спом'януло Шевченка приблизно 2,000 приватних осіб, майже виключно членів УНСоюзу, бо до інших Культурна Комісія не зверталася, 117 Відділів УНСоюзу, які впродовж дуже обмеженого часу вспіли надіслати своє привітання, та кругло 71 центральних і місцевих організацій чи приватних підприємств.

Але найбільш імпозантно виглядав без сумніву Шевченківський здвиг в дні відкриття пам'ятника. Кругло 10,000 учасників того здвигу репрезентували практично всю Американську Україну в найповнішому розумінні того слова. Не маючи можливости назвати навіть всіх тих численних представників у першу чергу Відділів УНСоюзу, які зголосились і зареєструвались під час здвигу, ми назвемо бодай ті зареєстровані громади і представників центральних установ у такому порядку і такій черзі, як вони зголошувались.

Громади: Бостон, Вунсакет, Провіденс, Гартфорд, Ню Гейвен, Каліфорнія, Пасейк, Магава, Ансонія, Бінґгемптон, Джансон Сити, Ню Йорк, Нюарк, Гудсон, Коговз, Балтимор, Едверсвіл, Питсфілд, Менвіл, Кліфтон, Емест (Масс.), Пітсфілд (Масс.), Грейт Медовс, Трентон, Джерзі Сити, Байон, Елизабет, Стемфорд, Вест Істон, Петерсон, Дірборн (Міш.), Амстердам, Сиракюз, Честер, Йонкерс, Филаделфія, Дітройт, Шикаґо, Питсбурґ, Клівленд, Ютика, Деррі (Па.) Трой, Плейнфілд, Йонґстаун, Перт Амбой, Палмертон, Маямі, Спрінґ Велі, Бруклин, Торонто (Канада), Боффало та десятки інших. Були це в першу чергу Відділи УНСоюзу, а дальше Відділи УКК, Народні Доми та численні місцеві організації.

Із центральних організацій зареєструвались такі представники:

А. Батюк — УРСоюз, проф. М. Ветухів — УВАН, Р. Олесницький — НТШ, М. Лебедь — УГВР, д-р Михайлів — ОДВУ, Вол. Боровик — ООЧСУ, І. Носик — УНО, Стрілецька Громада і Літ. Мист. Клюб в Канаді, п. Грабовський — „Взаємна Поміч", Канада, В. Новицький — ДОБРУС і ОУРДП, д-р І. Козак і сот. Д. Гонта — ОбВУА, ред. Б. Кравців — Пласт.

Як згадано, це тільки ті громади і ті представники центральних установ, що вспіли зголоситись і яких записано. На ділі, на цьому здвигу, як і взагалі в короткотривалій та обмеженій своїми розмірами акції вшанування Тараса Шевченка з нагоди відкриття його пам'ятника на „Союзівці", взяли безпосередньо чи посередньо участь найширші маси американських і канадійських українців. Отже, оправдано можна твердити, що вся Американська Україна не забула спом'янути найбільшого сина України.

В НЕДІЛЮ, дня 23-го ЧЕРВНЯ 1957 р.

о год. 7:30 вечора

— відбудеться —

в залі Українського Горожанського Клюбу при 847 Норт Френклін вул. у ФІЛАДЕЛФІЇ

СЬОМИЙ РІЧНИЙ

КОНЦЕРТ

ФОРТЕПІЯНОВОЇ МУЗИКИ

учнів Української Музичної Студії

ПРОФ. НАТАЛІЇ КОТОВИЧ

ПОДЯКА

В дні 11-го травня ц. р. відбулася старанням нюйоркського Відділу ОбВУА, з приводу Районової Наради тієї організації ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ, що пройшла з видатним моральним і матеріяльним успіхом. До цього причинилися в значній мірі ВП. Пані: Ірина ДОМБЧЕВСЬКА, мґр. Ольга КАЛИНА, Уляна КОЗАК, Галина НЕЩАДИМЕНКО й Анна НИКИФОРЯК. Всі вони не жаліли ні часу, ні труду, щоб придбати й приготовити все потрібне для спільної трапези та буфету, а крім цього, подарували смачні закуски, торти й пиріжки. За це складаємо їм сердечну подяку.

Управа ОбВУА — Відділ Ню Йорк

ЩЕ ОДНА НОВА УКРАЇНСЬКА СТАНИЦЯ!

Маю шану повідомити ШАНОВНЕ ГРОМАДЯНСТВО, що в ЧЕСТЕРІ, Па. — при 4012 Edmond Ave.

ВІДКРИТО

РОБІТНЮ ВІЙСЬКОВИХ УНІФОРМІВ

та ЧИСТИЛЬНЯ і НАПРАВА всякого вбрання зі всіми повітніми і модерними улаштуваннями.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ВСЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

ПРИЙМУ теж до праці, на дуже добрих умовах КРАВЦІВ і КРАВЧИНЬ

Прошу ласкаво голоситися на адресу:

PETRO BARTKIW

4012 Edmond Ave. Chester, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

40-ліття Відродження Збройних Сил України.

40-ліття Відродження Української Армії відзначено в Міннеаполісі спільним громадським обідом, відбутим 19 травня в приміщенні „Дойче Гавс".

Відкрив збори голова СУВ ген. - хор. К. Смовський. Вставанням і мовчанкою присутні вшанували пам'ять тих, які лягли на тернистому шляху наших Визвольних Змагань. При кінці обіду діти з організації „Орлята" під керівництвом пані проф. О. Костюк привітали ювілей віршом, присвяченим подіям 1917 року і написаним О. Костюк.

Дійсно зворушливою частиною програми було врочисте вручення почесних, пропам'ятних грамот „з признанням і вдячністю від українського громадянства Ст. Пол — Міннеаполіс" двом найстаршим заслуженим ветеранам із Визвольних Змагань — ген. хор. К. Смовському і полк. В. Филоновичеві.

Ген.-хор. К. Смовський, будучи капітаном артилерії в І світовій війні, брав участь у Першому Військовому З'їзді, як делеґат із Румунського фронту. В боєвих хрещеннях нашої молодої Української Армії К. Смовський, як командант Гарматнього Дивізіону Слобідського Коша, громив вогнем своїх важких батерій комуністів під Арсеналом; був пізніше командиром І-ої Бригади Окремої Кінної Дивізії.

Полк. В. Филонович — широко відомий старшина командного складу корпусу Січових Стрільців, пізніше командир Карпатської Січі в боротьбі за волю Карпатської України в 1939 р. Полк. В. Филонович носить на свому тілі одинадцять важких поранень.

Урочисте вручення грамот від імени представників підписаних на грамотах організацій і всього українського громадянства перевів митр. прот., д-р о. В. Левицький, настоятель парафії св. Михаїла. В змістовній, продуманій промові д-р о. В. Левицький, перегортаючи сторінки „Історії Українського Війська", спинився на тих місцях, де згадувалися імена цих двох вояків та їх славні боєві діла. Враження було тим сильніше, що ветеранам була зроблена несподіванка. І промову о. В. Левицького і щирі слова подяки зворушених заслужених ветеранів, присутні на залі гаряче вітали оплесками, а в багатьох від зворушення блищали на очах сльози.

Грамоти по-мистецьки виконав наш відомий график М. Битинський в Канаді. Про них сам мистець у своєму листі до орг. референта пише дослівно так: „Працюю над замовленими Вами грамотами зо всією любов'ю і почуттям глибокої призни до цих двох дорогих і близьким мені імен." І дійсно, ці грамоти орнаментом і своїм стилем можна назвати шедевром мистецької творчости М. Битинського. В промовах брали участь о. прот. А. Кість, о. прот. В. Уманець, п-ні проф. О. Костюк, п-ні Е. Коцюба, інж. А Романенко, п. В. Костецький. Секретар філії УККА, п. М. Дербуш промовляв від імени голови, проф. О. Грановського, який напередодні виїхав був до Канади. На руки орг. референта наспіло багато телеграм і привітань, від членів нашого генералітету, ген. О. Удовиченка з Парижу, ген. М. Садовського з Канади, а також пол. Дацька, гол. Управи УНДС і від багатьох братніх організацій.

Заслуговують на щиру подяку шан. пані із Сестрицтва св. Софії, які багато прислужилися до успіху цього ювілейного обіду.

Гідним відзначенням 40-ліття і шляхетним жестом вшанування і відзначення двох найстарших заслужених ветеранів українська громада в С. Пол, Міннеаполіс безперечно підписала собі гарний атестат високої національної свідомости і громадської гідности. В тому має велике признання і заслугу патріярх нашої громади, голова УККА, шан. проф. О. Грановський.

О. В-ко.

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Зустрічаючись з такими проявами, наша еміґрація, реаґувала на них здебільша протестами. Масовий протест, публічні збори, резолюції з підписами учасників були й досі є головною зброєю нашої еміґрації в боротьбі з ворожими Україні акціями. Очевидно, не треба таких засобів самооборони знецінювати, бо значення їх поважне. Але як мало натомість появилося в нас за роки еміґрації джерельних студій, що показували б нам самим і чужому світові справжній сучасний стан нашого народу, його культурного і економічного розвитку, зміни в соціяльній структурі нашої нації, участь кадрів нашої інтеліґенції в керівництві різних ділянок життя УССР та інших республік, обличчя сучасної провідної верстви, партійної, державної, непартійної, стан молоді, її аспірації, ставлення до режиму і до ідей революційної боротьби, зв'язки з іншими націями, хоч би в рамках совєтського бльоку і под. У нас не досліджене ще також питання організованої революційної боротьби та її впливу на загальний визвольний процес всього народу. А це, власне, є те, з чого складається поняття сучасної України, єдиної України, яка існує і яка, як сказано, є найважливішим аргументом всякої української визвольної політики.

Вивчення і дослідження цих проблем має ще один аспекті. Йде тут не тільки про те, щоб дати чужинцям ясну картину того, що являє собою сучасна Україна, але й про те, щоб стимулювати ріст тієї України, посилювати боротьбу нашого народу за повну незалежність, змушувати Москву до поступок. В останньому часі, зокрема від XIX з'їзду КПСС, в жовтні 1952 року, ми є свідками деяких несміливих, а деколи й рішучих спроб, зокрема на культурному відтинку, розбудовувати національні позиції в Україні. Несміливо починають там домагатися більшої свободи творчости українські письменники. Виявляються бажання зв'язків з закордоном, доступу до чужих джерел культури і науки, нових дослідних інститутів, нових журналів, дослідження заборонених за Сталіна періодів нашої історії чи літератури, появляються імена досі заборонених письменників, студенти домагаються підручників українською мовою і ін.

Це відкриває великі можливості перед українською еміґрацією. Власне вона повинна заповнити ті прогалини, які не можуть взагалі або можуть тільки незначно заповнювати наші брати в Україні. Для них боротьба, наприклад, за нефальшоване українознавство — це боротьба, яка несе з собою особисті небезпеки для тих, хто її веде. В той же час для української еміґрації це тільки справа фінансів та доброї організації, тобто використання існуючих наукових кадрів. Такими працями ми могли б дати велику допомогу нашим братам і підвищити їхні шанси в боротьбі з Москвою. Ми не повинні забувати, що сьогодні Москва дозволяє і „суверенну" українську державу і її економічну розбудову і ріст фахових кадрів і куцу репрезентацію закордоном але все це намагається виповнити неукраїнським духом, відірвати від української національної традиції, в усе це намагається влити свій імперський зміст. Тому боротьба за українську людину, за свідомого члена української нації, за збереження національної традиції, за нефальшовану історію і літературу за вірне висвітлення розвитку української політичної та культурної думки, — все це набирає в сучасних умовах в Україні історичного значення.

Наша праця в цьому напрямі це також, як сказано, велика допомога українській справі на Заході. В аспекті такої праці еміґрації історична дата 22 січня буде показана світові не як відірваний історичний епізод, але як початок нового процесу боротьби, дозрівання і росту нашої нації.

(Закінчення буде)

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ св. ап. Петра і Павла в ЮТИЦІ, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, дня 23-го ЧЕРВНЯ 1957 року після Служби Божої — о год. 11:15

БУДЕ ВІДСЛУЖЕНИЙ

МОЛЕБЕНЬ

ЗА ЗДОРОВ'Я МОЄЇ РІДНОЇ МАМИ,

що останнім часом попала в тяжку хворобу.

Співатиме хор парафії під диригентурою п. С. ШЕВЧЕНКА

ЦІЄЮ ДОРОГОЮ, ПРОШУ ВСІХ ПАРАФІЯН, ЗНАЙОМИХ ТА ПРИЯТЕЛІВ, ПОМОЛИТИСЯ РАЗОМ ЗІ МНОЮ, ВИПРОШУЮЧИ ЛАСКИ У ВСЕВИШНЬОГО ПРИВЕРНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДЛЯ МОЄЇ ДОРОГОЇ МАТУСІ.

о. ВАСИЛЬ ЧЕКАЛЮК, син з дружиною АННОЮ

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посвячення і відкриття українського старечого дому у Вінніпеґу

День 26 травня 1957 року дійсно став історичною датою в житті українських поселенців у Канаді. Тоді посвячено перший великий Український Дім для старших віком людей під покровом Пресвятої Родини. Біля дому зібралося понад дві тисячі людей при несприятливій холодній погоді. Чину благословення Дому довершив Високопреосвященний Митрополит Кир Максим Германюк, ініціятор і основоположник цієї добродійної інституції. Коло Митрополита в асисті станули: о. прелат д-р В. Кушнір, о. ігумен А. Винник, ЧСВВ, о. ігумен Й. Деницук, ЧНІ, о. декан Й. Пуляк, о. парох З. Золотий, о. М. Олешко і о. І. Кристалович. Капеляном був о. П. Даревич. Решта священиків в числі 20 співали хорово Чин благословення.

По довершенні акту благословення Митрополит Кир Максим виголосив промову про значення Дому Пресвятої Родини.

...„Відкриваємо цю добродійну інституцію для всіх українців старших віком, не дивлячися на їхні релігійні чи політичні переконання. Це велике діло соціяльно-суспільного характеру для всього нашого громадянства. Досі наші сивоглаві піонери мусіли тинятися по чужих старечих домах, де вони не розуміли ні мови, ані не мали духовної опіки. А тут у Домі Пресвятої Родини наші піонери знайдуть свою мову, віру, традицію і своє середовище. В цьому Домі наші старші громадяни під материнською опікою Сестер Служебниць знайдуть дійсно свою другу рідну хату..."

Дост. міністер здоров'я Манітобської провінції Р. В. Бенд перетяв ленту, а президент Дорадчого Комітету п. Марко Смеречанський відслонив пам'яткову плиту.

У вступному слові господар програми п. д-р Б. Дима сказав: ...„У 65-ліття поселення українців у Канаді закуплено цей дім як пам'ятник піонерам. Цей дім — це символ нашого змагання здійснити в життю фундаментальну християнську думку про любов ближнього. Дім Пресвятої Родини буде існувати на все-українській основі. Це буде дійсно українська соборність у практиці. Тому належиться подяка в першій мірі Високопреосв. Митрополитові Кир Максимові за ініціятиву закупу цієї інституції".

Глибокого змісту промову виголосив Д. Кемпбелл, прем'єр провінції Манітоби. Привіт в імені прем'єра Канади, Луї Сент Лорана зложив міністер Теодор Гелліср з Оттави. Привіт зложив також римо-католицький Архиєпископ Вінніпеґу, Впреосв. Кир Филип Покок.

Кінцеве слово виголосив голова Дорадчого Комітету, п. М. Смеречанський. Він подякував Провінційній Настоятельці Матері Вернадеті з Торонта та Сестрі Настоятельці Матеї, яка найбільше труду поклала при закупі колишнього Дитячого Шпиталю під теперішній Український Старечий Дім.

Опісля приявні мали нагоду оглянути модерно влаштовані кімнати, в яких є вже приміщені старші віком наші люди. Окремий більший будинок, в якому жили колись медсестри, призначений на Дівочу Академію Пренепорочного Серця Марії, яка буде відкрита з початком місяця вересня ц. р.

о. С. Іжик

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ), Інк., в ЗДА

— ПОВІДОМЛЯЄ —

що в днях від 5-го до 7-го ЛИПНЯ 1957 року в місті НЮ ЙОРКУ, в приміщеннях готелю СТАТЛЕР — при 33-ій вул. Е. і 7-ій Евені

ВІДБУДЕТЬСЯ

СВЯТОЧНИЙ З'ЇЗД

членів Організації Державного Відродження України (ОДВУ); Українського Золотого Хреста (УЗХ); Молодих Українських Націоналістів (МУН) і Об'єднання Українських Академічних Товариств Національного Солідаризму „ЗАРЕВО"

ДЛЯ ЗУСТРІЧІ

з одним з визначніших вояків Леґіону УСС, полковником Київських Січових Стрільців, Шефом Штабу Дієвої Армії Української Народної Республіки, співтворцем і першим крайовим Командантом Української Військової Організації (УВО) та Головою Проводу Українських Націоналістів, Високодостойним

ПОЛК. АНДРІЄМ МЕЛЬНИКОМ

з такою ПРОГРАМОЮ:

ПЯТНИЦЯ: 5-го липня 1957 р. — год. 2:30 по полудні

Реєстрація учасників З'їзду почнеться о год. 1:30 по полудні при вступі на залю. Кожний учасник отримає при реєстрації пам'яткову з'їздову відзнаку, виготовлену по-мистецьки з металю з датами зустрічі з Головою Проводу Українських Націоналістів. Реєстраційна оплата виносить 2.00 дол.

В Святочному З'їзді, що є виключно внутрішньо-організаційною імпрезою беруть участь ТІЛЬКИ ЧЛЕНИ ОДВУ, УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА".

1. Відкриття;
2. Молитва;
3. Привітання Голови Проводу Українських Націоналістів — Високодостойного полк. А. Мельника;
4. Привіт від Економічної Комісії при ЦУ ОДВУ і вручення Грамот членам, що позаплачували деклярованi ними квоти на Фінансову Базу;
5. Привіти представників Відділів та поодиноких осіб і складення датків на Визвольний Фонд.

Час складання привітів є обмежений від 3-5 хвилин.

О год. 8-ій вечорі відбудеться в приміщеннях того самого Готелю —

ЗАБАВА

на яку запрошуємо, крім членів ОДВУ, УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА", їх симпатиків та всіх тих, що хотять провести той вечір серед своїх знайомих. На забаві грає знана оркестра п. БОСОГО. Вступ на забаву — 2.00 дол. від особи.

СУБОТА: 6-го липня 1957 р. — год. 9-та перед полуднем

1. Доповіді:
   а) відпоручника ОДВУ;
   б) відпоручника УЗХ;
   в) відпоручника МУН-у;
   г) відпоручника „ЗАРЕВА".
2. Дискусія над виголошеними доповiддями;
3. Схвалення резолюцій;
4. Закриття З'їзду.

О год. 7-ій вечорі відбудеться в приміщеннях Готелю

ВЕЛИЧАВИЙ БЕНКЕТ

в честь Голови Проводу Українських Націоналістів, Високодостойного — полк. А. МЕЛЬНИКА, на який запрошуємо всіх членів ОДВУ, УЗХ, МУН-у, „ЗАРЕВА" і їх симпатиків та представників Центральних Організацій. Вступ на БЕНКЕТ виносить 15.00 дол. від особи, які треба заплатити найпізніше до дня 25-го червня 1957 року, пересилаючи цю належитість на адресу Центральної Управи ОДВУ. Побажаним є вечірній стрій.

Усіх тих Українців, що бажають взяти участь в БЕНКЕТІ, однак через брак їхніх адрес не отримали від нас запрошень, просимо прислати на нашу адресу, не пізніше, як до 30-го червня, квоту 15.00 дол., за вступ на БЕНКЕТ, подаючи своє ім'я і прізвище та точну адресу, а ми їм вишлемо відворотно запрошення, враз з картами вступу.

Приміщення, в яких будуть відбуватися запляновані імпрези, є охолоджувані.

НЕДІЛЯ: 7-го липня 1957 року

Участь учасників Святочного З'їзду в Богослуженнях в українських церквах.

О год. 11-ій перед полуднем засідання ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ при співучасті Головних Управ УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА" та Високодостойного Гостя, полк. А. МЕЛЬНИКА.

Ню Йорк, в червні 1957 р.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНУ УПРАВУ ОДВУ:

Проф. д-р А. Неприцький-Грановський, голова; Д-р Володимир Михайлів, секретар

300-40-15

- На вшанування Формотворця Української Держави — Гетьмана Богдана Хмельницького в 300 річницю його смерти;
- 40 річниці відновлення Української Армії;
- 15-ліття Української Повстанської Армії.

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ — УРЯДЖУЮТЬ

13-го і 14-го липня 1957 року

НАЦІОНАЛЬНУ МАНІФЕСТАЦІЮ

НА ОСЕЛІ СУМА, Елленвіл, Н. Й.

ВСІ, ЯК ОДИН, НА МАНІФЕСТАЦІЮ!

8-ма ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ і КАНАДИ — 29-го і 30-го червня 1957 року — Торонто, Онтаріо, CANADIAN NATIONAL EXHIBITION

під гаслом 40 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ (1917-1957)

Багата мистецька програма, музичні, хорові і сольові точки, 1-ша дія опери М. Аркаса „КАТЕРИНА". Виступи українських діячів і представників канадійського політичного життя.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОДОВЖУЮЧИ СВІТЛУ ТРАДИЦІЮ

Останні вирішення Найвищого Суду ЗДА, зокрема в таких справа, як скасування присуду п'ятьох американських комуністів і передача справ дев'ятьох інших комуністів під поновний розгляд федеральних судів, як теж звільнення від вини юнійного провідника Джана Т. Воткінса і прийняття відклику Джана Стюарта Сервіса, професійного дипломата, звільненого із служби в 1951 році, викликали дуже суперечну реакцію публічної опінії та багато суперечних коментарів. Публічна опінія, як це звичайно в таких і подібних справах буває, частинно апробує рішення Найвищого Суду, а частинно його засуджує, в деяких випадках навіть дуже гостро.

Найвищий Суд ЗДА завжди — на протязі свого існування — користувався великим престижем серед громадянства і було багато випадків, що він виступав у таких чи інших справах дуже рішуче проти уряду і Конґресу, якщо їх діяльність чи рішення виходили поза постанови конституції чи суперечили основним принципам обов'язуючих законів. Зокрема успішною була його діяльність в ділянці вирівнювання і полагоджування суперечностей між федеральним урядом й окремими стейтами. До найкращих традицій американського правосуддя взагалі, а Найвищого Суду зокрема належить охорона закону і справедливости, себто не тільки покарання винних, але в першу чергу охорона невинних.

В деякій частині преси, зокрема ліберальної і т. зв. проґресивної, слідне намагання коментувати останні вирішення Найвищого Суду у справах, пов'язаних так чи інакше з підривною діяльністю комуністів, з одного боку, як велику перемогу ліберальних кіл і тенденцій серед американського громадянства і, з другого боку, як поразку уряду і федеральних судів. Але ж, коли розглядати докладно всі вирішення Найвищого Суду у вище згаданих справах, то треба ствердити, що в кожному випадку Найвищий Суд намагався встановити єдино правильну інтерпретацію закону і визначити, чи таке або інше рішення федерального суду або дія такої чи іншої конґресової комісії відповідають духові і постановам конституції. Дуже характеристичною з цього погляду є справа робітничого організатора і провідника Джана Томаса Воткінса. Найвищий Суд не визнав за ним вини у відмові виявити прізвища комуністів, з якими він співпрацював у роках 1942-47, але ж водночас із цим суд підкреслив, що Воткінс ні разу не скористав у відношенні до себе самого з можливости стати під охорону п'ятого доповнення до конституції, признався до всіх ставлених йому закидів щодо співпраці з комуністами, але не погодився на те, щоб подати конґресовій підкомісії прізвища тих комуністів, з якими він мав у добрій вірі ділові взаємини. Так же само щодо звільнення п'ятьох комуністичних провідників від вини в справі „намагання насильно повалити існуючий уряд" Найвищий Суд став на становищі, що згідно із законом Смита немає правної підстави засуджувати підсудних за саме абстрактне пропаґування такого повалення, якщо воно не йшло впарі з проповідуванням відповідної акції для досягнення цієї мети. А цього останнього підсудним не доказано, або щонайменше докази не були досить переконливі. Прийняття відклику Сервіса теж доказує, що Найвищий Суд у цій справі шукав за конкретними доказами його вини, не приймаючи за доказ навіть найбільш логічні висновки.

Очевидно, що останні рішення Найвищого Суду можна схвалювати, або ні, бо є багато переконливих арґументів як за, так і проти них. Проте не можна не признати, що Найвищий Суд повинен стояти на сторожі громадянських вольностей і прав та повинен кожної хвилини припинити всі дії й акції, які могли б в чомунебудь обмежувати ці вольності і права ґарантовані Конституцією. З того погляду, рішення Найвищого Суду, хоч і в спірних справах, які були на протязі довшого часу темою широких політичних дискусій, треба вважати доказом позитивних і здорових тенденцій у розвитку американської демократії й американського способу життя. Бо коли драконські тоталітарно-комуністичні закони практикують варварські принципи „колективної відповідальности" і готові покарати сотні невинних осіб, щоб між ними покарати й одну винну, американський закон не покарає і винних, якщоб між ними мав потерпіти і хтось невинний. Це й є одною з головних прикмет праведности закону Вашингтона, що зробив цю країну великою та на сторожі якого має стояти в першу чергу Найвищий Суд.

ПОКРАЩАННЯ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Із сторінок щоденної преси зникли тривожні вісті з Середнього Сходу. Натомість, час від часу читаємо про значне заспокоєння на тому терені, на якому ще осінню минулого року шаліла війна, яка грозила поширитись у світову пожежу. Тепер уже не тільки Англія, але й Франція припинила бойкот Суезького каналу. Обидві держави у тихих переговорах погодились щодо способу заплати за користування каналом. Є надія, що в дальших переговорах буде мирно поладнана справа претенсій колишніх уділовців Компанії Суезького Каналу, недавньою націоналізацією якої Єгипет був викликав гостру міжнародну кризу. А тому, що ані Єгипет не знімає великого крику з приводу матеріяльних шкід, заподіяних йому від англо-французької інвазії, ані Англія і Франція не процесуються публічно за „з'єгиптизовані" їхні банки й інші фірми на території Єгипту, то ця обопільна обережність віщує мирну ліквідацію взаємних претенсій за круглим столом.

На цьому відтинку президент Ґамаль Абдель Нассер безумовно відніс поважну перемогу. Він закріпив єгипетську суверенність над Суезьким каналом „де факто", створивши власну адміністрацію для Суезького каналу, яка у практиці виказала свою 100%-ву здібність. Якщо користувачі каналу не хочуть признати цього ще „де юре", то це мабуть станеться в недалекій майбутності. Покищо формально існує — за терміном державного секретаря Дж. Ф. Доллеса — „час проби": західні держави прийняли до відома однобічну „декларацію" Єгипту на засіданні Ради Безпеки ОН 26 квітня ц. р., ані не одобривши її, ані не відкинувши, а рішивши — ждати і дивитись, як Єгипет виконуватиме її в практиці. Якщо між Єгиптом з одного боку та Англією і Францією з другого будуть відновлені дипломатичні й торговельні взаємини, то мабуть знайдеться формула, щоб ті дві західні держави, найгостріші опоненти Суезької політики Нассера, погодились з тією політикою, не втративши до решти свого „обличчя".

Заспокоєння прийшло і на арабсько-ізраїльському відтинку. Приявність на тому терені міжнародної поліції — гальмує вибух пристрастей. Правда, час від часу продовжуються там прикордонні „інциденти" із шкодою для людського життя і майна, але вони не погрожують міжнародним ускладненням. Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд, реаліст і прихильник тактики терпеливости, передбачує ще на довгі роки потребу зберігання міжнародної поліції в її теперішніх пунктах розташування в смузі Ґази і над затокою Акаби. Коли здійсниться його оптимізм, то тим часом вдасться розв'язати проблему 900.000 арабських втікачів із Палестини, найбільшу перешкоду для ізраїльсько-арабського порозуміння. Коли ж рацію матиме не оптиміст Гаммершилд, а песимісти з закордонних міністерств Франції й Ізраїлю, то Єгипет, відбудувавши свою надщерблену минулою осінню військову силу завдяки новим великим совєтським доставам зброї, зажадає відкликання міжнародної поліції і відкриє шлях до нової війни проти Ізраїлю. Але покищо це тільки одна з потенціяльних можливостей майбутнього, якою ніхто тепер не журиться. Французька преса передбачає таке тому, що — мовляв — це єдина можливість для Єгипту і його режиму — згуртувати знову за собою одностайний арабський світ, солідарний в своєму неґативізмі супроти Ізраїлю, але, зрештою, розсварений в усіх інших аспектах.

І ось, якщо Нассер відніс велику перемогу в боротьбі за Суез проти західніх його користувачів, то водночас зазнав прикрої поразки на відтинку своєї панарабської політики. Він довів був до ізоляції в арабському світі Іраку, члена Багдадського пакту, і таврованого єгипетською пресою та радієвою пропаґандою, як „зрадник" і „відступник". Нині такий стан, що не Ірак політично ізольований, а Єгипет, якому залишився один дійсний і вірний союзник — Сирія, союзник — зрештою — дуже непевний і маловартний, коли взяти під увагу господарство Сирії під знаком банкрутства та напружену внутрішньо-політичну ситуацію. Зворот у некористь політики „позитивного невтралізму" през. Нассера почався від повороту арабського короля Савда з його подорожі до З'єдинених Держав у лютому ц. р. Король Савд вернувся на Середній Схід із зміненим поглядом на проблему „імперіялізму" Америки та „нешкідливости" совєтської інфільтрації на Середньому Сході. Королеві Савдові не вдалося переконати державних керівників Єгипту і Сирії щодо „доктрини Айзенгавера". Обидві ці держави не запросили навіть Дж. Ричардса, що роз'їздив по Середньому Сході з пояснюванням нової американської політики. Але ж і Савд не захотів далі пасивно придивлятися і схвалювати політику Нассера. Він перехопив у свої руки політичну ініціятиву і зробив радикальний зворот — помирившись із двома арабськими королями, з якими був династично розсварений: з молодими королями Фейзалем II із Іраку та Гуссейном з Йорданії. Тепер, прийшовши до переконання, що актуальнішою і спільною для всіх них небезпекою є Совєти, які своїми військовими інструкторами, „технічними дорадниками" та прерізними „культурницькими" місіями втискаються щораз глибше в арабський світ завдяки короткозорості Єгипту, — король Савд поїхав з офіційними відвідинами до Багдаду і Амману. Хоч в комунікатах говорилось далі про „арабську єдність", про „братерські народи", проте весь світ бачив, що змінилась середньо-східня конфіґурація сил. Різкий антисовєтський переворот в Йорданії був демонстрацією проти політики єгипетського президента, з такими безпосередніми наслідками, як видалення з Йорданії єгипетського військового аташе, кореспондентів єгипетських часописів і радія, єгипетського консула. Рішення закрити йорданську амбасаду у Каїро та, з другого боку, відмова Єгипту і Сирії зберегти своє договірне зобов'язання щодо щорічного субвенціонування дефіцитового бюджету Йорданії, — це одверта прірва між тими державами. Від Єгипту і Сирії однаково рішуче відхилився Ливан, де цьогомісячні, все ще остаточно не закінчені вибори дали тамошньому прозахідньому урядові сильну підставу.

Як у цій ситуації виглядатиме дальша політика през. Нассера — покаже майбутність. Доходять вісті, що він розчарований вислідами торговельних взаємин з Совєтським Союзом. Можливо, що у зв'язку з поразками, які відніс на внутрішньо-арабському ґрунті — Ґамаль Нассер захоче наголосити свій „невтралізм" зворотом у сторону Заходу. Можливо також, що він вдарить з більшою силою в спільну всім арабським націоналістам антисемітську струну, дуже живу і вразливу не тільки в Єгипті, але і в Савді Арабії, Йорданії, Ливані й Іраку. Тим часом боротьба з совєтською інфільтрацією на Середньому Сході здобула поважні успіхи.

У ПАРИЖІ БЕЗ ЗМІН

У Франції — найспокійніший період тоді, коли нема уряду. І закон і звичай велить, що в часі урядової кризи нема ніяких страйків, люди спокійні, що не буде ніяких „реформ", які завжди грозять підвищенням цін і податків. Вся адміністрація працює справно, а крім того цього разу була надія, що новий уряд щось вигадає для закінчення війни в Альжирі й на вулиці чулося розмови, які зводились до одного: „А може мій син повернеться нарешті . . ."

Але ці настрої і думки сірої людини, яка у Франції вийнятково мало цікавиться політикою, не міняють нічого. 22 дні кризи це 22 дні запізнення в розв'язці пекучих питань, зокрема фінансового порядку. Ще уряд Молле зажадав від Банку Франції авансу в сумі 80 мільярдів франків, щоб покрити біжучі видатки, доки будуть впливи з нових податків і доки дасться відчути вислід ощадностей, що мають дати 250 мільярдів. Цей аванс вичерпається з урядової каси до кінця червня і навіть нема кому зажадати чергового.

Тому після важкої місії Рене Плевена, після невдачі Пфлімлена, бувшому міністрові війни Буржес-Монурі вдалося створити уряд. Він дістав 240 голосів проти 194, коло сотки послів не було в парляменті, коло 70 стрималися, при чому стрималась вся партія Бідо (МРП), наче з обиди, що її членові (Пфлімлен) не вдалося створити уряду.

Буржес-Монурі сперся в першу чергу на соціялістах, як найсильнішій партії, і на незалежних, які провалили уряд і не могли далі нести відповідальности за його брак. Але незалежні не дістали ні одного портфеля і вони не будуть підтримувати прем'єра, коли дійде до конкретних потягнень. Це передбачає і сам прем'єр, який казав у програмовій промові: мало мені мати ваші голоси для створення уряду. Мені більше будуть вони потрібні тоді, коли я домагатимусь податків . . .

Мало є надії, що він ті голоси дістане, або коли дістане, то тільки для підтвердження парадоксальности французької внутрішньої політики: те, чого не ухвалено для Молле, ухвалять для Монурі . . .

Буржес-Монурі отримав дуже стримані оплески. Оплески тільки куртуазійні. Не було в них ніякого тепла, бо ж ситуація була дуже дивна: новий прем'єр підтвердив програму Молле, якого провалено. Отже — нічого не змінилося, бо при сучасному складі парляменту годі щось змінити. І тому не дивно, що посол з Піренеїв Тіксьє Віньякур висловився гумористично:

— Генерал (Корнільйон-Молінье) стає міністром юстиції, щоб доказати, що військо не поступається справедливості, аптекар стає міністром фльоти, а це запевняє, що аптеки фльоти будуть добре ведені. Ви обіцяєте продовжувати політику вашого попередника. А це означає, що Туніс і Марокко будуть підтримувати повстання в Альжирі, що в Альжирі положення далі гіршатиме й нерішучість продовжуватиметься. Коли ви обіцяєте продовжувати фінансову політику вашого попередника, то це значить, що далі братимете аванси від Банку Франції і стримуватимете імпорт. Якщо продовжуватимете закордонну політику вашого попередника, то це значить, що нічого не зміниться в справі Суезу й Франція далі не матиме бензини, ні оливи й не витягне ніякої науки з зазнаної поразки.

Але . . . Але Віньякур голосує за урядом і програмою Буржес-Монурі, бо що має робити?

Програмова промова нового прем'єра повна була загальників, які зводились до запевнення, що продовжуватиметься політика уряду Молле. І ощадності будуть втримані так, щоб не стримувати зросту продукції, і соціяльна програма продовжуватиметься так, щоб не перетяжувати бюджету, і експорт треба буде збільшити, щоб мати девізи, і нові податки треба буде накласти, щоб здобути найменше 150 мільярдів ще цього року й таку ж додаткову суму на черговий рік . . .

Які саме ділянки будуть зачіплені новими податками, прем'єр не сказав, бо ще не має програми, але треба припускати, що пороху новий міністер фінансів не вигадає і доведеться йому брати за зразок проєкт Рамадьє, задля якого Молле провалився.

Одинока новина в створеному уряді це те, що менше є міністрів, а більше державних секретарів і склад уряду омолоджений, але ж представниками тих самих партій. А крім того — створено нове міністерство Сагари, тобто міністерство для експлюатації нововідкритих в Сагарі нафтових багатств.

Новиною бренить заява Буржес-Монурі, що з експлюатації багатств Сагари не може користати тільки сама Франція, а він хотів би, щоб користало й населення Сагари (це не нове), але також сусіди — Туніс і Марокко, з якими він хотів би втримати приязні відносини, рахуючись з їхніми амбіціями молодих держав і не хотів би тих амбіцій вражати. Ця заява свідчить, що на відтинку відносин Франції до Марокко і Тунісом новий прем'єр готовий направити потягнення Молле, які довели до напруження.

Важко собі уявити, щоб уряд, який знову спирається на соціялістах, міг зробити рішучі кроки в справі Альжиру. Війна там продовжуватиметься, але щоб її продовжувати, треба наладнати відносини з Тунісом і Марокко і знайти постійні джерела прибутків для державної каси. Ці постійні джерела лежать в ресурсах Сагари. Тому сьогодні перед Францією (не перед урядом Буржес-Монурі, який може триматись не дуже довго), стоять поза Альжиром дві великі проблеми: Тунісу й Марокко та Сагари.

З Парижу на Зелені Свята виїздило на вік-енд більше мільйона осіб, а всі 8 мільйонів мешканців Великого Парижу й усі 43 мільйони населення Франції сьогодні думають про липень і серпень, місяці відпусток. Але міністри й репортери не сміють забувати про основні проблеми, навіть під час відпусток.

О. Д-вич

Мирослав Прокоп

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

II

У попередній статті ми ствердили, що найважливішим українським арґументом у зовнішньому світі під час святкування сорокових роковин 22 січня 1918 року повинен бути не тільки самий факт тодішнього державного відродження нашої нації, але також факт безперервної визвольної боротьби нашого народу за відновлення повної незалежности. Таким арґументом є також сучасний стан в Україні, отже все, чим живе український нарід, що він собою являє, як спільнота, в духовому, культурному, економічному, соціяльному та політичному відношеннях.

Психологічна боротьба Москви за Україну — і становище Заходу

У згаданій в попередній статті дискусії на Політичній комісії річних зборів Крайової Ради УККА був відмічений один, зрештою відомий, парадокс: в той час, коли Москва постійно переконує, що Україна ніби суверенна держава, і веде психологічну боротьбу за те, щоб приєднати до себе український нарід Захід, в тому числі, зокрема відомі кола в ЗДА, досі стоять на т. зв. непередрішенстві, чим втримують враження, що вони не визнають права неросійських народів СССР на самостійність.

Висновок з такого факту простий: вимагати, щоб Захід прийняв до відома таку політичну гру Москви українською картою і їй протиставився, доказуючи, що, всупереч своїм заявам, Москва насправді поневолює український нарід, і що натомість він, Захід, готовий підтримати українські самостійницькі аспірації. Це означало б перекреслення політики непередрішенства.

Не треба казати, що, коли б нам вдалося досягти цієї мети, це у великій мірі скріпило б позиції нашого народу в боротьбі за повну незалежність. Бо нічого так дуже Москва не боїться, як справжньої політичної підтримки ззовні для визвольної боротьби поневолених нею народів. Такої політичної акції не могла б Москва зустріти самим терором у відношенні до її жертв. Навпаки, серйозному політичному наступові вона мусіла б протиставити серйозну політичну оборону, найважливішим арґументом якої мусіли б бути поступки поневоленим народам. Вистачить пригадати тактичні поступки Москви під час другої світової війни, дармащо тоді існувала дуже мала правдоподібність, щоб Німеччина підняла політичну карту поневолених народів.

Але, приймаючи такі ствердження, ми мусимо водночас усвідомити всі труднощі, які існують сьогодні для того, щоб здобути політичну підтримку зовнішнього світу для наших визвольних змагань. Не аналізуючи на цьому місці причин такого стану, мусимо визнати, що першим засобом для того, щоб його змінити, є показати зовнішньому світові всю ширину політичної гри Москви національним питанням, зокрема українською картою. Не є ні для кого таємницею, що не від сьогодні на Заході діють кола, які чимало роблять для того, щоб закрити або принаймні замазати основні внутрішні слабості СССР, зокрема визвольну боротьбу неросійських народів. Наприклад, місце, яке визначила американська преса і дослідники для всієї рафінованої гри Москви довкола святкувань 300-річчя Переяслава, отже і для психологічної гри за Україну та інші національні республіки, було зовсім неспівмірне до хоч би безконечних спекуляцій довкола особи Жукова, який аж до угорських масакр був мало не людиною Провидіння для багатьох т. зв. дослідників СССР на Заході. В таких умовах, як центральне завдання української еміґрації, виростає вимога розкрити перед світом всю вагу національного питання в СССР, зокрема українського. Очевидно, думаємо про джерельне і об'єктивне дослідження цього предмету.

Така вимога ставить взагалі на порядок дня справу використання українською еміґрацією перед зовнішнім світом всіх можливостей, що їх нам дає самий факт існування, боротьби і росту нашої нації, отже того фактора, який і є причиною всієї гри Москви українською картою. Питання стоїть так: Чи, висуваючи свої слушні домагання, щоб Захід протидіяв брехливій політиці Москви у відношенні до України і інших народів СССР, українська еміґрація зі свого боку робить все, щоб цю Україну показати світові як справді реальний фактор, як певний чинник сили на сході Европи, який, — хоче того хтось чи ні, — там існує і буде впливати на формування того району світу.

На жаль, не можна сказати, щоб ми зовсім успішно використовували всі наші можливості. За малими винятками, в нас рішуче мало присвячується уваги для справжнього пізнання того, що саме собою являє Україна сьогодні.

УССР і шанси української еміґрації

В таких умовах природним стало те, що оцінки сучасної України почали давати насамперед чужинці, в тому числі й такі, яких не можна вважати за приятелів українського народу. Свого часу паявилася праця одного польського публіциста, який запевняв, що, в результаті винищувальної політики Москви, сьогодні немає більше як 18 мільйонів українців і що українські землі перетворено в мішану етнографічну шахівницю. З другого боку, російські шовіністичні елементи намагаються провести в світі доказ співвідповідальности українського народу за большевизм, мовляв, українці є на провідних постах в імперії, а української проблеми в СССР взагалі ні існує.

(Продовження на стор. 3-ій)

ТОБІ ЗА ТРИДЦЯТЬ . . .

Тобі за тридцять,
а мені за сорок.
Але життя у нас
не сутінки, не морок,
В кімнаті світлій
ще живе весна,
Бо ти, як май,
весела і ясна.

Бо ти, як май.
І юности межу
Нам не дано
Либонь переступити.
Я юну казку
в серці бережу,
Щоб жити, Плакати,
Сміятися, Любити.

ЛЮБОМИР ДМИТЕРКО

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(17)

Дам'ян Горняткевич

КРИТЕРІЇ В ОЦІНЦІ МАЛЯРСЬКОЇ СПАДЩИНИ ШЕВЧЕНКА

Характеризуючи з черги малярські праці Шевченка з релігійною тематикою, мусимо мати на увазі насамперед стиль тієї епохи з її прикметами й вимогами, в якій ці твори постали. Шевченкова малярська творчість межує поміж двома мистецькими напрямками: клясицизмом і романтизмом. В релігійній тематиці Шевченко лишався формально під впливом Брюллова, репрезентанта клясицизму. Деяка частина мистецької спадщини Брюллова в'яжеться з релігійним малярством. На рік 1836 припало закінчення праць над декорацією Казанського собору в Петербурзі, а завершила їх велика картина Брюллова „Взяття на небо Богородиці", виконана в тому ж таки році. Ця велика ікона — без сумніву, — дуже ефектовна, яку тогочасна критика прийняла з повним признанням, була по своїй суті все таки лише наслідуванням твору на цю саму тему відомого французького мистця П'єра Прюдона.

Крім „Вознесення" Брюллов намалював теж ікону „Розп'яття", поруч кількох інших картин для церков. Шевченко сприйняв їх не менше щиро від плеяди поклонників цього мистця. Чи Шевченко відчував духову залежність Брюллова від Прюдона, бодай у цій одній ділянці творчости, цього сьогодні не можемо з цілою певністю сказати. Але порівнюючи композиції Брюллова й Шевченка з релігійною тематикою дійдемо легко до висновку, що картини Шевченка самостійні, не виявляють невільничої залежности від праць його вчителя. Далі, майже всі вони насичені контрастовим світлом: „Розп'яття", „Вознесення", „Смерть св. ап. Андрія" і „Апостол Петро у в'язниці" відзначаються темним тлом, що допомагало мистцеві осягнути враження візійности зображених ним осіб. Мистецька спадщина Шевченка в тій ділянці є, щоправда, менша, від позицій в інших галузях його творчости, але це не значить, що він присвячував своїм релігійним композиціям менше уваги. А втім, що тих картин було більше, знаємо хоч би з того, що найбільша кількість їх, які Шевченко виконав для церкви в маєтку Лизогубів у Седневі, — згоріла. Про малювання ікон він думав і під час перебування на засланні: відомий є факт, що комендант Новопетровського форту Іраклій Усков робив заходи (1853 р.), щоб дістати Шевченкові офіційний дозвіл намалювати для тамошньої церкви запрестольний образ, але військова команда в Оренбурзі не дала йому на це дозволу.

Шевченко виконував усі ікони реалістично, методи візантизму були для нього зовсім чужі, він називав їх навіть доволі згірдливо: суздальськими й індійською бридотою. Причиною його неґативного відношення до чисто візантійських форм був дух часу, тогочасні мистці хотіли визволитися з-під стилістичних обмежень, які накинула була традиція. Щойно кн. Григорій Гаґарін, визначний артист і археолог, ставши віцепрезидентом Академії Мистецтв у Петербурзі (1860 р.), спонукав урядові чинники до заснування музею церковної старовини при Академії. Нагромаджені експонати, які він придбав, дали почин до основних студій над візантійською іконографією.

Картини й ескізи Шевченка з видами пам'яток архітектури мають для нас сьогодні документарне значення. Такі історичні будинки, як руїни палати Хмельницького в Суботові, дім Івана Котляревського в Полтаві, Богданова церква в Суботові з відкритим порталем, який знівечено пізнішою прибудівкою, далі церкви Києва, Полтави й Переяслава, зокрема ті, що тепер уже не існують, мають для наукових дослідів неоцінену вартість.

У загальному огляді мистецьку творчість Шевченка слід вважати вийнятково різнородною і насиченою глибоким змістом. Шевченко відзначався великою мистецькою інтуїцією, яка допомагала йому не тільки поєднувати найбільш вартісні надбання минулих віків із вимогами сучасної епохи, але, що найважливіше, він умів відкривати нові вартості, що їх витворила на два десятки літ пізніше громада західньо-европейських малярів у ділянці імпресіонізму й пленеризму, чим започаткувала новий напрямок у мистецтві. Таким чином Шевченко сильно поширив рямки тогочасности з її обмеженими вимогами і вмів дивитися у майбутнє. Та найважливіша прикмета його творчости — її суто національний український характер, який проявляється специяльно в історичній і побутовій тематиці й цими своїми зусиллями створив Шевченко нову добу в історії українського мистецтва. В цьому саме лежить його найбільша заслуга.

Кінець.

НЕ ЗАБУЛИ СПОМ'ЯНУТИ...

Навряд чи будь-яка дотеперішня акція американських українців, ведена впродовж обмеженого часу, охопила своїм засягом таку велику масу людей, як вшанування генія і пророка Української Нації, Тараса Шевченка, зв'язане з будовою, посвяченням і відкриттям його пам'ятника на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, в Кетскильських горах біля містечка Кергонксон. Коротка історія та перегляд тієї акції може послужити доказом, як глибоко живе Шевченко і його ідеї в серцях американських українців.

Справа пам'ятника Т. Шевченка на „Союзівці" вперше була видвигнена на нарадах Культурної Комісії при Головному Уряді УНС (Д. Галичин — голова, А. Драган — секретар, М. Пізнак, Геновефа Жеребняк, д-р В. Галан і д-р Я. Падох — члени) 28-го вересня 1956-го року. У повідомленні про наради цієї Комісії „Свобода" з 2-го жовтня 1956 писала:

„Культурна Комісія УНСоюзу, на своїх нарадах минулої п'ятнилці, 28-го вересня, рішила м. і. перевірити можливості та поробити відповідні заходи для здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові на „Союзівці", вакаційно-відпочинковій оселі УНСоюзу. Пам'ятник, якщо на це будуть реальні можливості — мав би бути здвигнений вже в першій половині наступного (1957) року і його посвячення, получене з величавою культурною імпрезою, мало б відбутись в половині червня 1957. На цих своїх нарадах Культурна Комісія УНСоюзу віддала деяку увагу і обговорюваним тепер у „Свободі" можливостям здвигнення пам'ятника Пророкові України Т. Г. Шевгенкові в столиці країни, Вашингтоні".

Від цього і почалося. Получивши думку про пам'ятник Шевченка на „Союзівці" із ідесю пам'ятника у Вашинґтоні, Культурна Комісія під цим кутом почала і конкретне плянування. Значить, плянуючи пам'ятник на „Союзівці", мала вона на увазі і можливість поставлення пам'ятника у Вашинґтоні, і тим самим пам'ятник на „Союзівці" обмежувано щодо його розмірів і вигляду.

Негайно після цих рішень, Комісія увійшла в контакт з п. Ол. Архипенком, як можливим виконавцем пляну. Відповідну ролю грали в цьому, як і в самій ідеї здвигнення пам'ятника Шевченкові на „Союзівці", пам'ять про покійного гол. редактора „Свободи", сл. п. Луку Мишугу, який і про пам'ятник, і про Архипенка, як його творця, часто, можна б сказати, мріяв на коротко перед своєю смертю.

Коли остаточно перевірено можливості побудови пам'ятника і винесено таке рішення, п. Архипенко, разом з деякими членами Культурної Комісії, відвідав з кінцем минулого року „Союзівку" та зробив „льокальну візію", щоб з'орієнтуватися на місці в можливостях та відповідно достосувати до них плянування пам'ятника. З початком року був готовий проєкт і негайно приступлено до його здійснювання. 27-го квітня пам'ятник був поставлений на своє місце і тоді, перериванї часто невідповідною погодою, почалися праці, зв'язані з оформленням пам'ятника і його оточення.

Очевидно, що не так з матеріяльних, як радше з моральних міркувань Культурній Комісії залежало на тому, щоб в акцію будови та відкриття пам'ятника заанґажувати якнайбільше людей. Все ж таки цієї акції не ведено так, як можна б повести, значить, не розгортаючи її в періодичній пресі та не поширюючи безпосередньо на загал членства УНСоюзу, але обмежуючи її радше до місячних бюлетенів Культурної Комісії, які розсилається тільки секретарям 500 Відділів УНСоюзу.

Акція велась ледве два місяці і її скромність ще тільки підкреслює той направду масовий відгомін на неї та велитезну кількість тих, що не забули спом'янути — як співається в пісні — великого сина України, Тараса Шевченка.

Є два найбільш переконливі докази тієї масовости. Це — пам'яткова книжка „Не забули спом'янути" і чи не найбільш масовий в історії Американської України Шевченківський здвиг в неділю, 16-го червня, в якому взяло участь кругло 10,000 осіб. У пропам'ятній книжці своєю більшою і меншою пожертвою на пам'ятник спом'януло Шевченка приблизно 2,000 приватних осіб, майже виключно членів УНСоюзу, бо до інших Культурна Комісія не зверталася, 117 Відділів УНСоюзу, які впродовж дуже обмеженого часу вспіли надіслати своє привітання, та кругло 71 центральних і місцевих організацій чи приватних підприємств.

Але найбільш імпозантно виглядав без сумніву Шевченківський здвиг в дні відкриття пам'ятника. Кругло 10,000 учасників того здвигу репрезентували практично всю Американську Україну в найповнішому розумінні того слова. Не маючи можливости назвати навіть всіх тих численних представників у першу чергу Відділів УНСоюзу, які зголосились і зареєструвались під час здвигу, ми назвемо бодай ті зареєстровані громади і представників центральних установ у такому порядку і такій черзі, як вони зголошувались.

Громади: Бостон, Вунсакет, Провіденс, Гартфорд, Ню Гейвен, Каліфорнія, Пасейк, Маґва, Ансонія, Бінгемптон, Джансон Ситі, Ню Йорк, Нюарк, Гудсон, Коговз, Балтимор, Едверсвіл, Питсфілд, Менвіл, Кліфтон, Емест (Масс.), Пітсфілд (Масс.), Ґрейт Медовс, Трентон, Джерзі Ситі, Байон, Елизабет, Стемфорд, Вест Істон, Петерсон, Дірборн (Міш.), Амстердам, Сиракюз, Честер, Йонкерс, Филаделфія, Дітройт, Шикаґо, Питсбурґ, Клівленд, Ютика, Деррі (Па.), Трой, Плейнфілд, Йонгставн, Перт Амбой, Палмертон, Маямі, Спрінґ Велі, Бруклин, Торонто (Канада), Боффало та десятки інших. Були це в першу чергу Відділи УНСоюзу, а дальше Відділи УКК, Народні Доми та численні місцеві організації.

Із центральних організацій зареєструвались такі представники:

А. Батюк — УРСоюз, проф. М. Ветухів — УВАН, Р. Олесницький — НТШ, М. Лебедь — УГВР, д-р Михайлів — ОДВУ, Вол. Боровик — ООЧСУ, І. Носик — УНО, Стрілецька Громада і Літ. Мист. Клюб в Канаді, п. Грабовський — „Взаємна Поміч", Канада, В. Новицький — ДОБРУС і ОУРДП, д-р І. Козак і сот. Д. Гонта — ОбВУА, ред. Б. Кравців — Пласт.

Як згадано, це тільки ті громади і ті представники центральних установ, що вспіли зголоситись і яких записано. На ділі, на цьому здвигу, як і взагалі в короткотривалій та обмеженій своїми розмірами акції вшанування Тараса Шевченка з нагоди відкриття його пам'ятника на „Союзівці", взяли безпосередньо чи посередньо участь найширші маси американських і канадійських українців. Отже, оправдано можна твердити, що вся Американська Україна не забула спом'янути найбільшого сина України.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

40-ліття Відродження Збройних Сил України.

40-ліття Відродження Української Армії відзначено в Міннеаполісі спільним громадським обідом, відбутим 19 травня в приміщенні „Дойче Гавс".

Відкрив збори голова СУВ ген. - хор. К. Смовський. Вставанням і мовчанкою присутні вшанували пам'ять тих, які лягли на тернистому шляху наших Визвольних Змагань. При кінці обіду діти з організації „Орлята" під керівництвом пані проф. О. Костюк привітали ювілей віршом, присвяченим подіям 1917 року і написаним О. Костюк.

Дійсно зворушливою частиною програми було врочисте вручення почесних, пропам'ятних грамот „з признанням і вдячністю від українського громадянства Ст. Пол — Міннеаполіс" двом найстаршим заслуженим ветеранам із Визвольних Змагань — ген. хор. К. Смовському і полк. В. Филоновичеві.

Ген.-хор. К. Смовський, будучи капітаном артилерії в І світовій війні, брав участь у Першому Військовому З'їзді, як делеґат із Румунського фронту. В боєвих хрещеннях нашої молодої Української Армії К. Смовський, як командант Гарматнього Дивізіону Слобідського Коша, громив вогнем своїх важких батерій комуністів під Арсеналом; був пізніше командиром І-ої Бриґади Окремої Кінної Дивізії.

Полк. В. Филонович — широко відомий старшина командного складу корпусу Січових Стрільців, пізніше командир Карпатської Січі в боротьбі за волю Карпатської України в 1939 р. Полк. В. Филонович носить на своєму тілі одинадцять важких поранень.

Урочисте вручення грамот від імени представників підписаних на грамотах організацій і всього українського громадянства перевів митр. прот., д-р о. В. Левицький, настоятель парафії св. Михаїла. В змістовній, продуманій промові д-р о. В. Левицький, перегортаючи сторінки „Історії Українського Війська", спинився на тих місцях, де згадувалися імена цих двох вояків та їх славні боєві діла. Враження було тим сильніше, що ветеранам була зроблена несподіванка. І промову о. В. Левицького і щирі слова подяки зворушених заслужених ветеранів, присутні на залі гаряче вітали оплесками, а в багатьох від зворушення блищали на очах сльози.

Грамоти по-мистецьки виконав наш відомий графік М. Витинський в Канаді. Про них сам мистець у своєму листі до орг. референта пише дослівно так: „Працюю над замовленими Вами грамотами зо всією любов'ю і почуттям глибокої приязни до цих двох дорогих і близьким мені імен." І дійсно, ці грамоти орнаментом і своїм стилем можна назвати шедевром мистецької творчости М. Витинського. В промовах брали участь о. прот. А. Кість, о. прот. В. Уманець, п-ні проф. О. Костюк, п-ні Е. Коцюба, інж. А Романенко, п. В. Костецький. Секретар філії УККА, п. М. Дербуш промовляв від імени голови, проф. О. Грановського, який напередодні виїхав був до Канади. На руки орг. референта наспіло багато телеграм і привітань, від членів нашого генералітету, ген. О. Удовиченка з Парижу, ген. М. Садовського з Канади, а також пол. Дацька, гол. Управи УНДС і від багатьох братніх організацій.

Заслуговують на щиру подяку шан. пані із Сестрицтва св. Софії, які багато прислужилися до успіху цього ювілейного обіду.

Гідним відзначенням 40-ліття і шляхетним жестом вшанування і відзначення двох найстарших заслужених ветеранів українська громада в С. Пол, Міннеаполіс безперечно підписала собі гарний атестат високої національної свідомости і громадської гідности. В тому має велике признання і заслугу патріярх нашої громади, голова УККА, шан. проф. О. Грановський.

О. В-ко.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посвячення і відкриття українського старечого дому у Вінніпегу

День 26 травня 1957 року дійсно став історичною датою в житті українських поселенців у Канаді. Тоді посвячено перший великий Український Дім для старших віком людей під покровом Пресвятої Родини. Біля дому зібралося понад дві тисячі людей при несприятливій холодній погоді. Чину благословення Дому довершив Високопреосвященний Митрополит Кир Максим Германюк, ініціятор і основоположник цієї добродійної інституції. Коло Митрополита в асисті станули: о. прелат д-р В. Кушнір, о. ігумен А. Винник, ЧСВВ, о. ігумен Й. Денищук, ЧНІ, о. декан Й. Пуляк, о. парох З. Золотий, о. М. Олешко і о. І. Кристалович. Капеляном був о. П. Даревич. Решта священиків в числі 20 співали хорово Чин благословення.

По довершенні акту благословення Митрополит Кир Максим виголосив промову про значення Дому Пресвятої Родини.

. . . „Відкриваємо цю добродійну інституцію для всіх українців старших віком, не дивлячися на їхні релігійні чи політичні переконання. Це велике діло соціяльно-суспільного характеру для всього нашого громадянства. Досі наші сивоглаві піонери мусіли тинятися по чужих старечих домах, де вони не розуміли ні мови, ані не мали духовної опіки. А тут у Домі Пресвятої Родини наші піонери знайдуть свою мову, віру, традицію і своє середовище. В цьому Домі наші старші громадяни під материнською опікою Сестер Служебниць знайдуть дійсно свою другу рідну хату . . ."

Дост. міністер здоров'я Манітобської провінції Р. В. Венд перетяв ленту, а президент Дорадчого Комітету п. Марко Смеречанський відслонив пам'яткову плиту.

У вступному слові господар програми п. д-р Б. Дима сказав: . . . „У 65-ліття поселення українців у Канаді закуплено цей дім як пам'ятник піонерам. Цей дім — це символ нашого змагання здійснити в життю фундаментальну християнську думку про любов ближнього. Дім Пресвятої Родини буде існувати на все-українській основі. Це буде дійсно українська соборність у практиці. Тому належиться подяка в першій мірі Високопреосв. Митрополитові Кир Максимові за ініціятиву закупу цієї інституції".

Глибокого змісту промову виголосив Д. Кемпбелл, прем'єр провінції Манітоби. Привіт в імені прем'єра Канади, Луї Сент Лорана зложив міністер Теодор Гелліср з Оттави. Привіт зложив також римо-католицький Архиепископ Вінніпеґу, Впреосв. Кир Филип Покок.

Кінцеве слово виголосив голова Дорадчого Комітету, п. М. Смеречанський. Він подякував Провінційній Настоятельці Матері Бернадеті з Торонта та Сестрі Настоятельці Матеї, яка найбільше труду поклала при закупі колишнього Дитячого Шпиталю під теперішній Український Старечий Дім.

Опісля приявні мали нагоду оглянути модерно влаштовані кімнати, в яких є вже приміщені старші віком наші люди. Окремий більший будинок, в якому жили колись медсестри, призначений на Дівочу Академію Пренепорочного Серця Марії, яка буде відкрита з початком місяця вересня ц. р.

о. С. Іжик

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Зустрічаючись з такими проявами, наша еміґрація, реаґувала на них здебільша протестами. Масовий протест, публічні збори, резолюції з підписами учасників були й досі є головною зброєю нашої еміґрації в боротьбі з ворожими Україні акціями. Очевидно, не треба таких засобів самооборони знецінювати, бо значення їх поважне. Але як мало натомість появилося в нас за роки еміґрації джерельних студій, що показували б нам самим і чужому світові справжній сучасний стан нашого народу, його культурного і економічного розвитку, зміни в соціяльній структурі нашої нації, участь кадрів нашої інтеліґенції в керівництві різних ділянок життя УССР та інших республік, обличчя сучасної провідної верстви, партійної, державної, непартійної, стан молоді, її аспірації, ставлення до режиму і до ідей революційної боротьби, зв'язки з іншими націями, хоч би в рамках совєтського бльоку і под. У нас не досліджене ще також питання організованої революційної боротьби та її впливу на загальний визвольний процес всього народу. А це, власне, є те, з чого складається поняття сучасної України, єдиної України, яка існує і яка, як сказано, є найважливішим арґументом всякої української визвольної політики.

Вивчення і дослідження цих проблем має ще один аспекті. Йде тут не тільки про те, щоб дати чужинцям ясну картину того, що являє собою сучасна Україна, але й про те, щоб стимулювати ріст тієї України, посилювати боротьбу нашого народу за повну незалежність, змушувати Москву до поступок. В останньому часі, зокрема від XIX з'їзду КПСС, в жовтні 1952 року, ми є свідками деяких несміливих, а деколи й рішучих спроб, зокрема на культурному відтинку, розбудовувати національні позиції в Україні. Несміливо починають там домагатися більшої свободи творчости українські письменники. Виявляються бажання зв'язків з закордоном, доступу до чужих джерел культури і науки, нових дослідних інститутів, нових журналів, дослідження заборонених за Сталіна періодів нашої історії чи літератури, появляються імена досі заборонених письменників, студенти домагаються підручників українською мовою і ін.

Це відкриває великі можливості перед українською еміґрацією. Власне вона повинна заповнити ті прогалини, які не можуть взагалі або можуть тільки незначно заповнювати наші брати в Україні. Для них боротьба, наприклад, за нефальшоване українознавство — це боротьба, яка несе з собою особисті небезпеки для тих, хто її веде. В той же час для української еміґрації це тільки справа фінансів та доброї організації, тобто використання існуючих наукових кадрів. Такими працями ми могли б дати велику допомогу нашим братам і підвищити їхні шанси в боротьбі з Москвою. Ми не повинні забувати, що сьогодні Москва дозволяє і „суверенну" українську державу і її економічну розбудову і ріст фахових кадрів і куцу репрезентацію закордоном але все це намагається виповнити неукраїнським духом, відірвати від української національної традиції, в усе це намагається влити свій імперський зміст. Тому боротьба за українську людину, за свідомого члена української нації, за збереження національної традиції, за нефальшовану історію і літературу за вірне висвітлення розвитку української політичної та культурної думки, — все це набирає в сучасних умовах в Україні історичного значення.

Наша праця в цьому напрямі це також, як сказано, велика допомога українській справі на Заході. В аспекті такої праці еміґрації історична дата 22 січня буде показана світові не як відірваний історичний епізод, але як початок нового процесу боротьби, дозрівання і росту нашої нації.

(Закінчення буде)

В НЕДІЛЮ, дня 23-го ЧЕРВНЯ 1957 р.
о год. 7:30 вечора
— відбудеться —
в залі Українського Горожанського Клюбу
при 847 Норт Франклін вул. у ФИЛАДЕЛФІЇ

СЬОМИЙ РІЧНИЙ
КОНЦЕРТ
ФОРТЕПІЯНОВОЇ МУЗИКИ
учнів Української Музичної Студії
ПРОФ. НАТАЛІЇ КОТОВИЧ

ПОДЯКА

В дні 11-го травня ц. р. відбулася старанням нюйоркського Відділу ОбВУА, з приводу Районової Наради тієї організації ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ, що пройшла з видатним моральним і матеріяльним успіхом. До цього причинилися в значній мірі ВШ. Пані: Ірина ДОМБЧЕВСЬКА, мгр. Ольга КАЛИНА, Уляна КОЗАК, Галина НЕЩАДИМЕНКО й Анна НИКИФОРЯК. Всі вони не жаліли ні часу, ні труду, щоб придбати й приготовити все потрібне для спільної трапези та буфету, а крім цього, подарували смачні закуски, торти й пиріжки. За це складаємо їм сердечну подяку.

Управа ОбВУА — Відділ Ню Йорк

ЩЕ ОДНА НОВА УКРАЇНСЬКА СТАНИЦЯ!
Маю шану повідомити
ШАНОВНЕ ГРОМАДЯНСТВО,
що в ЧЕСТЕРІ, Па. — при 4012 Edmond Ave.
► ВІДКРИТО ◄
РОБІТНЮ ВІЙСЬКОВИХ УНІФОРМІВ
та ЧИСТИЛЬНЯ і НАПРАВА всякого вбрання
зі всіми повітніми і модерними улаштуваннями.
ПРИЙМАЄТЬСЯ ВСЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
ПРИЙМУ теж до праці, на дуже добрих умовах
КРАВЦІВ і КРАВЧИНЬ
Прошу ласкаво голоситися на адресу:
PETRO BARTKIW
4012 Edmond Ave. Chester, Pa.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ
св. ап. Петра і Павла в ЮТИЦІ, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, дня 23-го ЧЕРВНЯ 1957 року
після Служби Божої — о год. 11:15

БУДЕ ВІДСЛУЖЕНИЙ

МОЛЕБЕНЬ

ЗА ЗДОРОВ'Я МОЄЇ РІДНОЇ МАМИ,
що останнім часом попала в тяжку хворобу.

Співатиме хор парафії під дириґентурою п. С. ШЕВЧЕНКА

ЦІЄЮ ДОРОГОЮ, ПРОШУ ВСІХ ПАРАФІЯН, ЗНАЙОМИХ ТА ПРИЯТЕЛІВ, ПОМОЛИТИСЯ РАЗОМ ЗІ МНОЮ, ВИПРОШУЮЧИ ЛАСКИ У ВСЕВИШНЬОГО ПРИВЕРНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДЛЯ МОЄЇ ДОРОГОЇ МАТУСІ.

о. ВАСИЛЬ ЧЕКАЛЮК, син
з дружиною АННОЮ

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ), Інк., в ЗДПА

— ПОВІДОМЛЯЄ —

що в днях від 5-го до 7-го ЛИПНЯ 1957 року
в місті НЮ ЙОРКУ,
в приміщеннях готелю СТАТЛЕР — при 33-ій вул. Е. і 7-ій Еввні

ВІДБУДЕТЬСЯ

СВЯТОЧНИЙ З'ЇЗД

членів Організації Державного Відродження України (ОДВУ); Українського Золотого Хреста (УЗХ); Молодих Українських Націоналістів (МУН) і Об'єднання Українських Академічних Товариств Національного Солідаризму „ЗАРЕВО"

ДЛЯ ЗУСТРІЧІ

з одним з визначніших вояків Леґіону УСС, полковником Київських Січових Стрільців, Шефом Штабу Дієвої Армії Української Народньої Республіки, співтворцем і першим крайовим Командантом Української Військової Організації (УВО) та Головою Проводу Українських Націоналістів, Високодостойним

ПОЛК. АНДРІЄМ МЕЛЬНИКОМ

з такою ПРОГРАМОЮ:

П'ЯТНИЦЯ: 5-го липня 1957 р. — год. 2:30 по полудні

Реєстрація учасників З'їзду почнеться о год. 1:30 по полудні при вступі на залю. Кожний учасник отримає при реєстрації пам'яткову з'їздову відзнаку, виготовлену по-мистецьки з металю з датами зустрічі з Головою Проводу Українських Націоналістів. Реєстраційна оплата виносить 2.00 дол.

В Святочному З'їзді, що є виключно внутрішньо-організаційною імпрезою беруть участь ТІЛЬКИ ЧЛЕНИ ОДВУ, УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА".

1. Відкриття;
2. Молитва;
3. Привітання Голови Проводу Українських Націоналістів Високодостойного полк. А. Мельника;
4. Привіт від Економічної Комісії при ЦУ ОДВУ і вручення Грамот членам, що позаплачували декляровані ними квоти на Фінансову Базу;
5. Привіти представників Відділів та поодиноких осіб і складення датків на Визвольний Фонд.

Час складання привітів є обмежений від 3-5 хвилин.
О год. 8-ій вечорі відбудеться в приміщеннях того самого Готелю —

► ЗАБАВА ◄

на яку запрошуємо, крім членів ОДВУ, УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА", їх симпатиків та всіх тих, що хотять провести той вечір серед своїх знайомих. На забаві грає знана оркестра п. БОСОГО. **Вступ на забаву — 2.00 дол. від особи.**

СУБОТА: 6-го липня 1957 р. — год. 9-та перед полуднем

1. Доповіді:
   а) відпоручника ОДВУ;
   б) відпоручника УЗХ;
   в) відпоручника МУН-у;
   г) відпоручника „ЗАРЕВА".
2. Дискусія над виголошеними доповідями;
3. Схвалення резолюцій;
4. Закриття З'їзду.

О год. 7-ій вечорі відбудеться в приміщеннях Готелю —

ВЕЛИЧАВИЙ **БЕНКЕТ**

в честь Голови Проводу Українських Націоналістів, Високодостойного — полк. А. МЕЛЬНИКА, на який запрошуємо всіх членів ОДВУ, УЗХ, МУН-у, „ЗАРЕВА" і їх симпатиків та представників Центральних Організацій. **Вступ на БЕНКЕТ виносить 15.00 дол. від особи,** які треба заплатити **найпізніше до дня 25-го червня 1957 року,** пересилаючи цю належітість на адресу Центральної Управи ОДВУ. Побажаним є вечірній стрій.

Усіх тих Українців, що бажають взяти участь в БЕНКЕТІ, однак через брак їхніх адрес не отримали від нас запрошень, просимо прислати на нашу адресу, не пізніше, як до 30-го червня, квоту 15.00 дол., за вступ на БЕНКЕТ, подаючи своє ім'я і прізвище та точну адресу, а ми їм вишлемо відворотно запрошення, враз з картами вступу.

Приміщення, в яких будуть відбуватися заплянованї імпрези, є охолоджувані.

НЕДІЛЯ: 7-го липня 1957 року

Участь учасників Святочного З'їзду в Богослуженнях в українських церквах.

О год. 11-ій перед полуднем засідання ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ при співучасти Головних Управ УЗХ, МУН-у і „ЗАРЕВА" та Високодостойного Гостя, полк. А. МЕЛЬНИКА

Ню Йорк, в червні 1957 р.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНУ УПРАВУ ОДВУ:

Проф. д-р А. Неприцький-Грановський, голова; Д-р Володимир Михайлів, секретар

300-40-15
- На вшанування Формотворця Української Держави — Гетьмана Богдана Хмельницького в 300 річницю його смерти;
- 40 річниці відновлення Української Армії;
- 15-ліття Української Повстанської Армії.

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ — УРЯДЖУЮТЬ
13-го і 14-го липня 1957 року
НАЦІОНАЛЬНУ МАНІФЕСТАЦІЮ

НА ОСЕЛІ **СУМА,**
Елленвіл, Н. Й.
ВСІ, ЯК ОДИН, НА МАНІФЕСТАЦІЮ!

8-ма ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ і КАНАДИ — 29-го і 30-го червня 1957 року — Торонто, Онтаріо, CANADIAN NATIONAL EXHIBITION

під гаслом **40 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ (1917-1957)**

Багата мистецька програма, музичні, хорові і сольові точки, 1-ша дія опери М. Аркаса „КАТЕРИНА". Виступи українських діячів і представників канадійського політичного життя.

• Праця — Help Wanted — Agency — Праця •

Шукаєте праці — шукаєте робітника?
Зверніться до Агенції Посередництва Праці
TOMPKINS SQUARE EMPLOYMENT AGENCY
33 — 3rd Avenue, New York 3, N. Y. • Tel. ORchard 4-1137
Особливо потрібні кваліфіковані, або некваліфіковані робітники до праці в ресторанах
КУХАРІ, БУФЕТОВІ (COUNTERMEN), КЕЛЬНЕРИ, ПОСЛУГАЧІ, ПОМИРАЧІ і ін.
• Заходьте до нашої Агенції, яка існує вже 30 років! •
Наша Агенція відома, що дає охочим добру й добре платну працю! Переконайтеся про це!
• JOHN GELETY, власник

• ПРАЦЯ •
● Help Wanted Male-Female ●

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work. 5 day week.
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits.
ST 4-7880
Ask for Mr. Taylor

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED FEMALE •

Досвідчені
ПОРТЕРИ
15-25 Whitehall Street
New York City
Кімната 210.
Голоситись
між год. 3-5 по-пол.

SHEET METAL — Механіки
Досвід при "lay out" на ґалерах з нержавіючої сталі і влаштуванням до ресторану.
Давно поставлена фірма.
Постійна праця.
RUDMAN & SCOFIELD
247 Bay Ridge Ave., B'klyn, N. Y.
Tel.: BE 8-2232

SHEET METAL WORKER
Тільки механіки press set up & operate.
Прецізійні малі прорізи, діркування і т. д.
Праця з плянів "blueprints".
Днями і вечорами.
Мала фабрика, вакації, свята.
Ironbound Dist. — MItchell 2-6242

● ПРАЦЯ ●
• HELP WANTED FEMALE •

Потрібно
ОПЕРЕЙТОРОК
до вшивання ковнірів до дитячих блюзок.
Конечний досвід.
G. DEL GUERCIO
31 Governor St, off Washington St., Newark, N. J.
Mitchell 2-4746

МОЛОДІ ДІВЧАТА
до праці у фабриці.
Досвіду не потрібно.
Гарантія $40 тижнево.
Можна і більше заробити.
Праця на штуки.
SCHWARTZ MFG. Co.
45 W. 18th St. — 4th Floor
New York City

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС
BUY U. S. SAVING BONDS

• РІЗНЕ •

АРКА
48 E. 7 вул. в Ню Йорку
(тел. GR 3-3550)
ШВАЙЦАРСЬКІ ХУСТКИ
Гуртом та детайлічно 2

Новевідкрита українська
ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWERLY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel.: GRamercy 5-7430
Імпортовані
німецькі антени — $9.95

● Business Opportunity ●

WINDOW CLEANER BUSINESS
на продаж,
з причини хвороби власника.
Genova, N. Y., гарне містечко.
Доходу $500 на місяць.
20 років вироблений бизнес.
Stephen SIKORA
65 Cherry St.
Geneva, N. Y.
Phone: 9-7132

БАР і РЕСТОРАН
Курорт над морем.
Довгий ліз.
Мало готівки.
Великий прихід.
Легкі сплати.
BAyside 5-4778

• REAL ESTATE •

BROOKLYN
Cropsey & 25th Ave.
The Mauro Home Development
Стилев. дім De Luxe на 2 род.
З цегли, 2½ лазнички, пов. патіо, пар. газ. огрівання, відокремлений.
Всі модерні удогіднення.
3 бльоки від BMT. Будівничий на місці, або телефонувати:
ES 2-9852 or CO 6-2730

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

• ВАКАЦІЇ •

ЛІТНІ ВАКАЦІЇ
Кімнати з кухнею і апартаменти.
$100 і більше за сезон.
Чудовий город.
ДАРОМ нічліг.
Їхати Route 17, звернути направо в Monticello.
Пишіть: Harry Shursky
Hurleyville, N. Y.
або телеф.: HUR 103M, або 284

• ВАКАЦІЇ •

ПАНСІОН Shangri Lodge
Lexington, N. Y.
P. O. Box 146 Tel.: Lexington 2921
В СЕРЦІ ГІР КЕТСКІЛ
— серед лісів, на соняшній поляні — над чудовою річкою, пригожою до купелі, плавання і риболовлі.
• Вигідні одно і більше особові кімнати •
• ПОВНИЙ КОМФОРТ •
— Смачний та здоровий домашній харч. —
НИЗЬКІ ЦІНИ. — Для дітей велика знижка.
Інформації: З. НАВАРА
Телеф.: PR 8-1833 від 6-10 P. M.

ПЛЯНУЙТЕ СВОЇ ВАКАЦІЇ НА
ПАЙН ГІЛЛ РЕЗОРТ
30-го ТРАВНЯ відкривається
ВАКАЦІЙНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ СЕЗОН
Приймається замовлення листовно:
PINE HILL RESORT, Milford, N. J.
або телеф.: Milford N. J. 44714.
По ближчі інформації дзвонити до п. Грицковяна, Ню Йорк:
CA. 8-9884.

● MISCELLANEOUS ●

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ● ЧИТАЙТЕ! ● ПОШИРЮЙТЕ!
„ОВИД"
Журнал літератури, мистецтва й політично-громадської проблематики.
НА БАЖАННЯ ВИСИЛАЄМО ОКАЗОВІ ПРИМІРНИКИ.
АДРЕСИ: OVYD — HORIZON
G. P. O. Box 1476 2228 W. Chicago Ave.
New York 1, N. Y. Chicago 22, Ill.

Засновано 1920 р. Tel. AL 4-8779
KOWBASNIUK AGENCY
НОТАРІЯЛЬНЕ БЮРО
277 East 10th Street New York 9, N. Y.
ВСІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ —
ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ
БІЛЕТИ НА КОРАБЛІ І ЛІТАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ.
ВСЯКІ ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ.
ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ і АЗІЇ
(Жадайте наших каталогів)
Міжнародні поштові перекази.
Віра Ковбасняк-Шумейко Антін Шумейко
Години: 10 рано до 7-ої вечора. Субота 10 рано до 1-ої п. п.

Хроніка українського життя

В Австрії

СВЯЧЕНЕ В КУФШТАЙНІ

У провідну неділю, 28 квітня ц. р. відбулося „Свячене" для дітей у таборі в Куфштайні, Тироль, Австрія.

До домівки Українського Таборового Представництва зійшлися школярі української вечірньої школи та молодші діти. Прийшли і батьки дітей. Пані Задурович і інші пані приготовили гарне свячене. Стіл був прикрашений квітами, а все добро розложене на довгому столі, яке посвятив о. Дашковський І. з Зальцбурґа, а потім по старому звичаю зі свяченим яйцем побажав кожному з осібна добра. Усі сіли до стола. Почалася товариська балачка, переплітана співами.

Школярі почали співати стрілецьких пісень. Ці школярі виросли на чужині, а деякі навіть не бачили України, але співали відважно, сильно: „Ой у лузі червона калина", „Ой видно село" і інші. Це ділало надзвичайно на усіх.

Мимоволі пригадалися рядки з поеми І. Франка „Мойсей", де він представляє, як ізраїльтяни розсварені, зневірені, чи коли-небудь побачать обіцяну Мойсеєм землю, блукали і куняли в небезпеках по чужині, по пустині. Нарікали на весь світ, а їх дітвора бавилася надзвичайно, будувала маленькі замки, бавилася у війну. Наче пророчила, що вже скоро увійдуть і здобудуть обітовану землю. Цей спів боєвих українських пісень змушував думати, що може і ми є близькі хвилини, коли побачимо нашу обітувану землю, Вільну Україну.

На цьому дитячому святі був голова Краєвої Управи У СХС в Австрії, д-р В. Конрад з дружиною. На д-ра Конрада це свято поділало так, що витягнув 120 шіл. і доручив розділити ці гроші від УСХС дітям. Крім цих грошей, розділено дітям ще 6 долярів, які прислав директор школи в Дітройті п. І. Білоус від школярів його школи, зібраних під кличем „Діти — дітям".

Школярі деклямували вірші, яких навчилися в українській школі, вивели ритмічні вправи до стрілецької пісні „Видиш, брате мій"... Дві школярки відтанцювали аркана, а інші танцювали як уміли. Танцювали з радости, що там далеко в Америці, у Рачестері є зорганізовані пані в 47 Відділі Союзу Українок, які пам'ятають про них і присилають для них кожного місяця 30 долярів, за що вони дістають два рази на тиждень у школі на павзі добрі підвечірки і за їх гроші було улаштоване і це свячене. Кінець місяця, у таборі нужда, а таки деякі діти при кінці місяця п'ють рано на снідання тільки гарячу, забарвлену без хліба, воду і так ідуть до школи, бо батьки не мають за що купити хліба.

Це один опізод з життя української громади у Куфштайні.

Українська Громада у Куфштайні одинока зі всіх національних груп залишенців у Куфштайні, що має свою, гарно улаштовану, домівку - читальню, де відбуваються реферати. Українська Громада відзначує усі українські національні свята. Відсвятковано листопадове свято „1 Листопад", свято „22 Січня", в березні улаштовано „Шевченківське Свято". На цих святах все бували реферати, які звичайно виголошував д-р Дашкевич, а на „Шевченківському Святі" п. Бородайкевич. В програму входили і деклямації. Під Різдво усі українські родини у таборі дістали від таборових українських організацій: Союзу Українських Ветеранів, Союзу Українок і Укр. Нац. Представництва, пшеницю на різдвяну кутю і колач-штруцлю. Під Великдень роздано малу паску і крашанки. Це так, щоб піддержати традицію з рідної землі.

Може не так сама громада, як 47 Відділ Союзу Українок у Рачестері дбає про дітвору, присилає кожного місяця по 30 долярів на доживу. За ці гроші діти дістають два рази в тиждень на павзі українській вечірній школі добрі підвечірки. Цими підвечірками завідує п. І. Задурович.

Від 1 січня 1957 р. відновлено по році перерви, науку в українській вечірній школі в таборі. Школу провадить п. Наталія Радловська. У школі вчиться читати, писати по українськи, бо діти ходять до німецьких шкіл у місті. Вчиться там дещо з історії України, українські пісні, а о. Дашковський зі Зальцбурґа вчить релігії. Гроші на удержання школи присилає директор української школи у Дітройті, в Америці п. Білоус.

Дітвора має свої свята, хоча бере участь у загальних святах. На св. Миколая була улаштована вистава „Св. Миколай", а дітвора дістала гарні пакунки, закуплені за 30 дол. присланих Союзом Українок у Рачестері. Улаштовано „Ялинку" з різдвяною вечерею, борщем, кутею і т. д. Святочно проходить початок шкільного року і кінець, з перекускою для дітей, деклямаціями і співами.

Не давно дир. української школи п. Д. Динесенко, з далекої Австралії, прислав 12 пакунків з консервами і одежею, зібраних між своїми школярами і прислав під кличем „Діти — дітям", для дітвори нашого табору. Дітвора мала велику радість, бо були там пушки з добрим австралійським медом, була шоколяда, цукорки і т. д., що дітвора в таборі не часто бачить.

МАССАГ РЯТУЄТЬСЯ ПЕРЕД СПЕКОЮ

Горилля Массаг у филаделфійському Зоо-парку збурює воду у своєму басейні, щоб таким чином охолодити себе й охоронити перед спекою.

● Суддя Натан Р. Собел в Бруклині, засудивши 20-річного Френка Бокканфуза на 2 роки тюрми за пограбування крамниці, зараз же після того обвінчав його з 17-річною Джейною Балбо, яка любить засудженого. На вінчанні були присутні батьки молодих. Після шлюбу Френка Бокканфуза відвезено до тюрми в Елмайрі, Н. Й.

● **Полковника швайцарської армії Ганса Різера,** якого швайцарський уряд відкликав в мин. році з становища військового атташе у Вашинґтоні, звільнено з армії і державної служби за те, що він прийняв дарунок вартости 50,000 шв. франків ($11,-700) за посередництво у справі достав для швайцарської армії англійських танків.

● **Дві американки в Індії,** службовички тамошньої Технічної місії ЗДА, попали в халепу на селі недалеко Бомбаю, коли вони частували ласощами одну місцеву дитину. Мешканці села, запідозрівши американок, що вони хочуть схопити дитину й вивезти своїм автам, кинулися на жінок і важко їх побили. Американським літаком перевезено їх до Ню Делі до шпиталю.

● **Пані Марґарет Стовн,** із Бостону, Масс., дістала незаконно з добродійних міських фондів 2,327 долярів і тепер має їх сплачувати по одному долярові місячно, що триватиме більше як 44 роки.

ВСЯЧИНА

ЗЕМЛЯНИЙ ГОРІХ

Земляний або китайський горіх — арахіс — мешканець тропічних околиць Бразилії. Звідти він перекочувався до інших країн. Перше місце у світі щодо засівів арахіса належить Індії — 2,5 мільйона гектарів, друге Китаєві — 1,7 мільйона гектарів. Перед революцією на Україні арахіса не було зовсім. Тепер його висівають на десятках тисяч гектарів. Росте він також у Таджикістані, Узбекістані. Зерна цієї рослини переробляють на олію, з них виготовляють різні кондиторські вироби. Селекціонери виплекали понад десять родів цієї високовартісної культури, врожаї якої досягають понад 90 центнарів зерна з гектара. В ЗДА земляний горіх належить до головних рільничих продуктів, побіч пшениці, кукурудзи і бавовни.

В. Шилко

ГОДИННИК, ЩО НАКРУЧУЄТЬСЯ СОНЦЕМ

У Швайцарії сконструйовано годинник, який накручується сонцем. В цьому годиннику є фотоелемент, що перетворює світлову енерґію на електричний струм. Струм обертає мікромотор вагою 75 грамів! Мотор накручує пружину годинника через зубчатку. Пружина накручується тим швидше, чим краще освітлений годинник. Пробувши всього чотири години на сонці, годинник може потім іти три доби в повній темряві.

ПЛІСНЯВА ЗАХИЩАЄ МЕТАЛЬ

Учені всіх країн вишукують засоби боротьби з корозією (руйнуванням металів): на кожні 10 кілограмів щорічно витоплюваного металу припадає майже кілограм зруйнованого за цей самий час іржею. А проте, знаходять інколи металеві вироби, які перебули в землі сотні років і не мають на собі слідів іржі. Британський державний інститут провів велику дослідну працю, внаслідок якої встановлено, що в землі сталь вкривається плісню, і вона добре захищає метал. Цю плісняву утворюють актиноміцети (мікроскопічні організми, грибки, близькі до бактерій), які живуть на металі. Тепер англійські науковці провадять досліди, щоб добути з актиноміцетів хемічні речовини для боротьби з корозією.

М. Ясинюк

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

META INC.
WATCHES-JEWELRY • RADIO •
236 E 14th ST.
NEW YORK 3 N.Y.
Jewelers

ДО ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ
(GRADUATION)
зробіть приємну несподіванку цінним ПОДАРУНКОМ

Використайте небувалий літній
ВИПРОДАЖ
Знижка на всі товари аж до 50%

● MISCELLANEOUS ●

НА ГАРНИЙ СПОМИН ... КУПІТЬ ПАМ'ЯТНИК У

ROSE HILL MONUMENTS
184 Union Ave. (near Lyons Ave.) Irvington, New Jersey
Українські продавці — S. ZELINSKY — PHILIP CHUY
Ми обслуговуємо і ставляємо пам'ятники на всіх цвинтарях в околиці 100 миль. — Також робимо написи.
Тел.: ESsex 2-0468

НАЙПЕВНІША ФІРМА ВИСИЛКИ ПАЧОК ДО ВСІХ КРАЇН СВІТУ
під керівництвом
John S. Feigner
1530 BEDFORD AVENUE, — BROOKLYN 16, N. Y.
Фірма ця уповноважена приймати тут митні оплати.
Для досконалої обслуги і експедиції у висилці пачок фірма ця відкрила такі відділи:
78 Second Ave., New York City, N. Y., Tel.: ORchard 4-1540
11601 Jos. Campau Ave., Detroit 12, Mich. — TOwnsend 8-0298
651 Albany Avenue., Hartford, Conn., — Tel.: CHapel 7-5164
121 So. Vermont St., Los Angeles, Calif., Tel.: DUnkirk 5-6550
832 North 7th St., Philadelphia, Pa. — Tel.: WA 3-1747
•
Ви можете висилати все — нову й ношену одежу, харчі і всі роди ліків — стрептомисину, пеніциліну, рімiфон і інші. Ліки вислані летун. поштою доходять на протязі 7-10 днів.
•
Можна слати: машинки до писання з різною азбукою, акордіони і машини до шиття. — Гарантуємо доставу і висилаємо посвідку одержання з підписом відборця.
•
НОВА АДРЕСА ФІРМИ:
1530 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-6465, INgersol 7-7272.
•
Кожну пачку висилається зараз і доставляється на протязі около 7 тижнів, летунською поштою на протязі 8-10 днів.
•
Фірма відкрита щоденно і в неділі від 9-ої год. рано.
В суботи від 9 рано до 4 по полудні.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Книжка для людини — це корм для її душі! Чи байдужа Вам душа Вашої дитини?

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК
на закінчення шкільного року „Градуейшен День" — це КНИЖКА

Твори Лесі Українки — 12 томів, люксусове видання	$24.00
Кобзар — ілюстроване видання 4-томи, Л. Білецький	25.00
Альбом Українських Січових Стрільців — полот. оправа з золотими витисками	8.75
Катедра св. Софії у Києві — В-во УВАН	12.50
Фотоальбом — Любіть Україну	12.50
Твори М. Гоголя — I-II томи	3.75
Твори М. Куліша — В-во УВАН	3.50
Вибрані твори Івана Франка — В-во НТШ	3.00
в оправі	3.50
Спогади Є. Чикаленка — В-во УВАН	3.50
Львів — В-во „Червоної Калини"	3.00
Життя Т. Шевченка — П. Зайцев 5.00, в полот. оправі	5.50
Історія Русів — переклад В. Давиденка $3.50, в полот. оправі	4.00
Шлях Велетня — ілюстрована розповідь про Т. Шевченка, Н. Лівицької-Холодної	3.50
Історія Української Літератури — Д. Чижевський, $5.50, в полот. оправі	6.25
Гайворонський — В. Витвицький, $3.00, в пол. оправі	3.50
Збірка українських новель — В-во НТШ	3.00
Обірвані струни — вибір поезій — В-во НТШ	3.00
Пісня ро Бернадетту — роман	4.00
Українське Січове стрілецтво — С. Ріпецького, в твер. оправі	6.00

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ:

Hetman Ukraine Ivan Mazeppa by C. Manning	3.50
History of Ukraine — M. Hrushevsky — cloth cover	5.00
Ivan Franko — poems — translated by Cundy	4.50
Taras Shevchenko, Poet of Ukraine — C. Manning	2.50

Замовляти:
"SVOBODA"
81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.

• РОЗШУКИ •

Пошукую мого брата доньку, ПАРАНЮ СИТАР, з с. Кулява, пов. Жовква. Має перебувати десь в околиці Джерзі. Пошукує тета Олена Скіцко, замешкала в Брукли́ні. Адреса:
ОЛЕНА СКІЦКО
1507 St. Johns Pl.
Brooklyn 13, N. Y.

Пошукую
МАРІЮ СТАСЮК
і брата
ІЛЛЮ СТАСЮКА,
які, правдоподібно перебувають в Німеччині. Хто знав би про них, або вони самі, прошу голоситися до Анни Стасюк, прізвище по-чоловікові Клок:
Anna KLOK
2121 W. Superior St.
Chicago 12, Ill., USA
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Катерина Дрозд пошукує брата ФОРҐАЛЯ ІВАНА, нар. в Старім Селі, пов. Любачів, проживав в с. Липина. Правдоподібно, живе тепер у Канаді, або ЗДА. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:
Maria OCHOCKA
132 17th Ave. Newark, N. J.

• AUCTION NOTICES •

ОСТАННЯ
ПУБЛІЧНА ЛІЦИТАЦІЯ ДО ВЕРЕСНЯ!
•
C. H. RYAN, Auctioneer
повідомляє, що
ПУБЛІЧНА ЛІЦИТАЦІЯ
невідібраних і ушкоджених пакунків,
— буде —
в понеділок 24-го червня
Оглядати можна:
від 9-ої рано до 10:30 ранку.
ПРОДАЖ ПОЧИНАЄТЬСЯ
о год. 10:30 ранку.
RAILWAY EXPRESS AGENCY, Inc.
44 Halladay St., Jersey City, N. J.
HEnderson 4-9212

Перероблені
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ
англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прилади. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

Посмертна Згадка

КАРЛ ШИПЯНИЙ, член Т-ва Клюбу Поступового, Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 18-го червня 1957 року, по короткій недузі, на 36 році життя. Полишив у смутку дружину, сина, доньку родичів, брата і 3 сестри. Похорон відбудеться в суботу, дня 22-го червня з пох. заведення І. Ковальчика о год. 10,30 рано, до укр. церкви св. ап. Петра і Павла, при Sussex і Greene St., а опісля на цвинтар Holy Cross, North Arlington. — В. Й. П!

П. Костик, секр.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 3885. Холодне прийняття.

Пізніше Тарзан мандрував через травову вкриту рівнину до наново укріпленого села вабулю.

— Я приходжу з миром, — сказав він до вартового. — Заведіть мене до королеви.

Вартовий обережно віз Тарзана до королівського палацу. — Добре, добре, — промовила холодним голосом, я цікава знати, коли ви вернетеся!